

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

**SIA „NEW ROSME” FINANŠU RĀDĪTĀJU ANALĪZE UN
NOVĒRTĒŠANA**

Analysis and assessment of financial indicators “New Rosme” Ltd

DIPLOMDARBS

Profesionālā bakalaura studiju programma

Autors: Kristīne Lapa

Stud. apl. k112074

Darba vadītājs: as. prof. Ruta Šneidere

RĪGA 2016

ANOTĀCIJA

Diplomdarba **mērķis** ir veikt uzņēmuma SIA „New Rosme” finanšu analīzi un ar iegūto rādītāju palīdzību konstatēt uzņēmumā radušās problēmas un meklēt risinājumus, lai turpinātu tā turpmāko attīstību. Uzņēmums 2014.gadā aizvēra 4 veikalus Krievijā, nestabilās ekonomikas dēļ. Šī iemesla dēļ, autore izvirza uzdevumu izvērtēt uzņēmuma finansiālo stabilitāti un noskaidrot vai pastāv maksātspējas iespēja un draudi uzņēmuma turpmākai darbībai un attīstībai.

Darbs sastāv no teorētiskās un praktiskās daļas:

Teorētiskajā daļā autore apskatīs finanšu analīzes nozīmi un būtību. Praktiskajā daļā tiks veikti finanšu rādītāju aprēķini, balstoties uz teorētiskajiem aspektiem un SIA „New Rosme” finanšu pārskatiem, ar to palīdzību tiks noteikta uzņēmuma finansiālā stabilitāte, pēc kā var izdarīt secinājumus un veikt priekšlikumus situācijas uzlabošanai.

Darbs sastāv no 3 nodaļām, 10 apakšnodaļām, 78 lapaspusēm, 23 tabulām, 9 attēliem, 27 formulām, 7 pielikumiem.

Atslēgvārdi: Finanšu analīze, tekstila nozare, zaudējumi.

ANNOTATION

The **aim** of the graduation work is to make the company's „New Rosme” Ltd financial analysis, and with the resulting indicators establish the company's encountered problems and seek solutions in order to continue its future development. In the year 2014 the company closed 4 of their shops in Russia, due to Russia's fragile state of the economy. On this account, the author sets the task to assess the company's financial stability to find out whether there is the possibility of insolvency and threats to the company's future operation and development.

The work consists of theoretical and practical parts:

In the theoretical part, the author views the role and essence of the financial analysis. The practical part will consist of financial indicator calculations based on the theoretical aspects and the financial statements of “New Rosme” Ltd, with the help of these indicators the financial stability of the company will be determined, in result the author can draw conclusions and make proposals to improve the situation.

The work consists of 3 sections, 10 subsections, 78 pages, 23 tables, 9 pictures, 27 formulas, 7 annexes.

Keywords: Financial analysis, textile industry, loss.

SATURS

IEVADS	5
1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS RAKSTUROJUMS	7
2. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR UZŅĒMUMU „NEW ROSME”	12
2.1. Uzņēmuma darbības raksturojums.....	12
2.2. Tekstila nozare un tās raksturojums.....	17
2.3. Konkurentu analīze	19
3. SIA „NEW ROSME” FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS.....	23
3.1. Uzņēmuma likviditātes analīze	23
3.2. Uzņēmuma kapitāla struktūras un vērtības analīze.....	29
3.3. Ilgtermiņa ieguldījumu analīze	33
3.4. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes novērtējums.....	37
3.5. Izmaksu un rentabilitātes analīze	42
3.6. Uzņēmuma maksātspējas prognozēšana.....	51
3.7. SIA „New Rosme” finansiālo rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem	55
SECINĀJUMI	62
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	67
PIELIKUMI.....	69
Pielikums nr. 1.....	70
Pielikums nr. 2.....	71
Pielikums nr. 3.....	73
Pielikums nr.4.....	74
Pielikums nr. 5.....	76
Pielikums nr. 6.....	77
Pielikums nr. 7.....	78

IEVADS

Uzņēmējdarbības mērķis ir ar savas saražotās produkcijas realizāciju gūt peļņu, taču pastāv dažādas problēmas, kas var traucēt šī mērķa sekmēšanu. Problēmas var būt, piemēram, nestabila valsts ekonomiskā situācija vai zems tirgus pieprasījums, respektīvi, ne vienmēr tās ir iespējams kontrolēt. Uzņēmuma vadības uzdevums ir analizēt pārskatus un noteikt uzņēmuma maksātspēju, ienesīgumu un likviditāti, tādejādi, nosakot uzņēmuma stabilitāti un potenciālu nākotnē. Veicot finanšu analīzi uzņēmumam ir iespēja izprast, kurš ir problemātiskais punkts un mēģināt novērst tā turpmāko attīstību. Analizējot finanšu pārskatus, tiek pētīti gan tekošie, gan pagātnes pārskati, līdz ar to ir iespējams prognozēt turpmāko uzņēmuma darbību.

Darba autore izvēlējās pētīt un analizēt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „New Rosme” (turpmāk tekstā SIA „New Rosme”) finansiālo stabilitāti, aprēķinot un analizējot uzņēmuma finanšu rādītājus.

SIA „New Rosme” ir Latvijā dibināts uzņēmums, kas specializējas sieviešu apakšveļas izstrādē un ražošanā. Uzņēmums Latvijā ir atvēris 16 mazumtirdzniecības veikalus, taču realizē savu produkciju arī kā vairumtirgotājs, eksportējot to uz tādām valstīm kā Vāciju, Lielbritāniju, Zviedriju un citām. Līdz 2014. gadam preces tika eksportētas arī uz Krieviju, taču, to nācās pārtraukt valsts nestabilās ekonomikas dēļ, kas uzņēmuma turpmākajā attīstībā radīja problēmas.

Diplomdarba **mērķis** ir veikt uzņēmuma SIA „New Rosme” finanšu analīzi un ar iegūto rādītāju palīdzību konstatēt uzņēmumā radušās problēmas un meklēt risinājumus, lai turpinātu tā turpmāko attīstību.

Mērķa sasniegšanai autore izvirza šādus **uzdevumus**:

1. Pētīt finanšu analīzes teorētiskos aspektus;
2. Novērtēt uzņēmuma darbību, organizatorisko struktūru un tā vēsturi;
3. Veikt tekstila nozares un konkurentu analīzi;
4. Pamatojoties uz literatūras avotiem un uzņēmuma gada pārskatiem veikt SIA „New Rosme” finanšu analīzi, laika periodā no 2012. – 2014. gadam (2012. gada pārskata vienības autore konvertē no latiem uz eiro);

5. Veikt iegūto finanšu rādītāju analīzi un gadījumā, ja faktiskais rādītājs ir novirzījies no optimālā skaidrot iemeslus;
6. Salīdzināt SIA „New Rosme” iegūtos finanšu rādītājus ar nozares vidējiem finanšu rādītājiem;
7. Pamatojoties uz iegūtajiem finanšu rādītājiem izdarīt secinājumus un izvirzīt priekšlikumus SIA „New Rosme” turpmākās attīstības uzlabošanai.

Diplomdarba **struktūra** ir sekojoša:

Darba *pirmajā nodaļā* tiek apskatīti finanšu analīzes teorētiskie aspekti, proti, tās būtība un nepieciešamība. *Otrajā nodaļā* ir uzņēmuma SIA „New Rosme” darbības raksturojums, tiek novērtētas tā saimnieciskās darbības pozitīvās un negatīvās puses, tiek veikts tekstila nozares raksturojums un konkurentu analīze. *Trešajā nodaļā* ir SIA „New Rosmes” finansiālo rādītāju aprēķins vadoties pēc teorētiskajiem materiāliem, tiek veikta likviditātes, aprites rādītāju un rentabilitātes analīze, kā arī maksātspējas prognozēšana. SIA „New Rosme” finansiālo rādītāju salīdzinājums ar tekstilizstrādājumu nozares vidējiem finansiālajiem rādītājiem: finanšu sviras, kopējās likviditātes, absolūtās likviditātes, aktīvu rentabilitātes, realizācijas rentabilitātes un aktīvu aprites rādītājiem. Secinājumu nodaļā tiek apkopoti rezultāti, izdarīti autores secinājumi un izvirzīti priekšlikumi uzņēmumam SIA „New Rosme”.

Darbā izvirzīto mērķu sasniegšanai tiek izmantotas sekojošas **metodes**: literatūras avotu pētīšana, ekonomiskās analīzes metode, grafiskā metode, vertikālā analīze.

Pētījuma periods: darbā tiek apskatīts periods no 2012. Līdz 2014. gadam.

Diplomdarbā veiktie pētījumi un analīze teorētiski balstās uz Latvijas un ārvalstu literatūras avotiem, internetā pieejamajiem resursiem, kā arī uz SIA „New Rosme” neregulāriem avotiem un finanšu pārskatiem, laika periodā no 2012. – 2014. gadam, atsauces uz gada pārskatiem darbā netiks norādītas.

1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS RAKSTUROJUMS

Finanšu analīze ir analītisko procedūru kopums, kas balstās uz finanšu informāciju. Tās mērķis ir noteikt uzņēmuma finansiālo stāvokli, tātad jāpieņem finanšu lēmumi – tos pieņem fiziskas vai juridiskas personas.

Jebkura uzņēmuma darbība un vadības lēmumu pieņemšana nav iespējama bez tās izpētes, izvērtēšanas un analīzes. Termins „analīze” ir radies no grieķu vārda „analysis”, kas tulkojumā nozīmē „sadalīt, saskaldīt”. Jebkura sadalīšana dod iespēju ieskatīties pētāmā objekta iekšienē un noteikt katra elementa nozīmi. Ar analīzi plašākā nozīmē tiek saprasta spēja iepazīt priekšmetu un apkārtējās vides parādības, pamatojoties uz viena vesela sadalīšanu pa daļām, un to izpētīšana visā tā būtībā.

Uzņēmuma vadīšana ir pārvaldības funkciju realizēšanas process. Tā saistās ar neskaitāmu saimniecisko operāciju veikšanu, kas kopumā veido uzņēmuma saimniecisko darbību. Saimnieciskās darbības analīze tiek veikta pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas, tā pamato vadītāju lēmumus un rīcību un ir zinātnisks pamatojums uzņēmuma vadīšanā, kā arī nodrošina veikto lēmumu objektivitāti un efektivitāti.

Vadītājs nedrīkst balstīties tikai uz savu intuīciju. Vadības pieņemtajiem lēmumiem un rīcībai ir jābūt pamatotiem ar precīziem aprēķiniem un visaptverošu ekonomisko analīzi.¹

Finanšu analīzes subjekti ir uzņēmuma darbībā ieinteresētie informācijas lietotāji. Katrs analīzes subjekts pēta informāciju, ņemot vērā savas intereses. Kapitāla īpašnieki ir ieinteresēti pārliecināties, cik efektīvi uzņēmuma vadība izmanto uzņēmuma finanšu resursus. Kreditori un piegādātāji ir ieinteresēti noskaidrot, kādus kreditēšanas nosacījumus noteikt bankas un komerciālā kredīta ņēmējiem.

Atsevišķu finansiālās informācijas lietotāju grupu veido tie analīzes subjekti, kas kaut arī tieši nav ieinteresēti uzņēmuma darbībā, bet saskaņā ar līgumu vai likumu aizstāv īpašnieku, partneru un kreditoru intereses. Tās ir auditorfirmas, biržas, valsts institūcijas utt.²

¹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola. Rīga. 2006. 242. Lpp

² Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 191. lpp

Finanšu rādītāji pēc darbības sfērām un lietotāju grupām ¹

Vadība	Īpašnieki	Aizdevēji
Ražošanas efektivitāte 1. Rentabilitātes līmenis (pēc bilances peļņas). 2. Rentabilitātes līmenis (pēc neto peļņas). 3. Ražošanas izmaksu analīze, peļņas daļa fiksēto izmaksu segšanai, ražošanas svira	Ienesīgums 1. Ienesīguma likme pašu kapitālam. 2. Ienesīguma likme akciju kapitālam. 3. Peļņa no vienas akcijas. 4. Akcijas tirgus cenas pieaugums. 5. Kopējā akcionāru peļņa.	Likviditāte 1. Kopējās likviditātes rādītāji. 2. Absolūtās likviditātes rādītāji. 3. Naudas plūsmas raksturojums.
Resursu pārvaldīšana 1. Aktīvu aprīte. 2. Apgrozāmā kapitāla aprīte: krājumu un debitoru struktūra; t.sk. kreditoru struktūra 3. Darbaspēka izmantošanas efektivitāte.	Peļņas sadale 1. Dividendes no vienas akcijas. 2. Dividenžu summa. 3. Dividenžu seguma koeficients.	Finanšu svira 1. Parādu īpatsvars aktīvos. 2. Parādu kapitalizācija. 3. Pašu un aizņemtā kapitāla attiecības.
Ienesīgums 1. Aktīvu ienesīguma likme (aktīvu rentabilitāte)	Tirgus rādītāji 1. Akcijas tirgus cena. 2. Akcijas tirgus cenas un bilances vērtības attiecība. 3. Akcijas cenas izmaiņu tendences.	Parādu apkalpošana 1. Procentu maksājumu segums. 2. Saistību segums. 3. Skaidras naudas ieņēmumu analīze.

Jebkura uzņēmuma darbības rezultāti un konkurētspēja ir atkarīgi no vadītāju prasmes, pieredzes un spējas pieņemt pareizus lēmumus. Katrs no šiem lēmumiem var uzlabot vai pasliktināt uzņēmuma saimniecisko vai finansiālo stāvokli. Finanšu analīze ir finanšu pārvaldības svarīgs elements. Gandrīz visi finanšu pārskatu lietotāji (1.1. tabula) izmanto finanšu analīzi svarīgāko finansēšanas un investēšanas lēmumu pieņemšanai. ¹

Efektīva resursu izmantošana ilgtermiņa periodā nodrošina uzņēmuma īpašnieku ekonomisko interešu realizēšanu. Tāpēc uzņēmuma īpašnieki finanšu pārskatus analizē ar mērķi paaugstināt

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 189., 190. lpp

ieguldītā kapitāla rentabilitāti un nodrošināt uzņēmuma darbības stabilitāti. Kreditori un investori veic finanšu analīzi, lai minimizētu savu aizdevumu un ieguldījumu risku. Pieņemamo lēmumu kvalitāte zināmā mērā ir atkarīga no to analītiskā pamatojuma.¹

Analīzes uzdevums ir noteikt uzņēmuma darbības efektivitāti pārskata periodā un sasniegt noteiktus mērķus kā arī noteikt uzņēmuma darbības attīstības iespējamus virzienus esošajā un perspektīvajā periodā, ņemot vērā nepieciešamos materiālus, finansiālos un darbaspēka resursus.

Finanšu analīze sastāv no divām savstarpēji cieši saistītām daļām: finanšu un vadības analīzes. Šī iedalījuma pamatā ir praksē izveidojies grāmatvedības uzskaites iedalījums finanšu un vadības grāmatvedībā.

Finanšu analīze, kas balstās tikai uz publiskajiem grāmatvedības pārskatiem ir ārējā analīze, jeb analīze, kas tiek veikta ārpus uzņēmuma. Šajā analīzē tiek izmantota ierobežota informācija, kas nesniedz vispusīgu ieskatu par uzņēmuma darbību.

Ārējās finanšu analīzes īpatnības ir šādas:

- Daudzi analīzes subjekti un uzņēmuma darbības informācijas izmantotāji;
- Analīzes subjektu interešu un analīzes objektu daudzveidība
- Maksimāls rezultātu atklātums;
- Analīzes orientācija tikai uz publiskajiem uzņēmuma pārskatiem.

Galveno ārējās finanšu analīzes saturu, ko veic uzņēmuma partneri pēc publiskajiem finanšu pārskatiem:

- Peļņas absolūto rādītāju analīze;
- Rentabilitātes relatīvo rādītāju analīze;
- Uzņēmuma finansiālā stāvokļa, finansiālās stabilitātes, bilances likviditātes, uzņēmuma maksātspējas analīze;
- Pašu un aizņemtā kapitāla izmantošanas efektivitātes analīze;
- Uzņēmuma finansiālā stāvokļa ekonomiskā diagnostika.

Veicot uzņēmuma iekšējo analīzi, bez finanšu pārskatiem tiek izmantota plašāka papildu informācija, piemēram, par ražošanas tehnisko sagatavošanu, izmaksām un normatīviem, debitoru, kreditoru parādiem un krājumu stāvokli.

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 189.lpp

Uzņēmuma iekšējās (vadības) analīzes sistēmā ir iespējams veikt padziļinātu finanšu analīzi uz vadības uzskaites rēķina un kompleksi novērtēt uzņēmuma darbības efektivitāti. Savstarpēji sasaistīti ir finanšu un vadības analīzes jautājumi, tiek kontrolēta to izpilde, pamatoti biznesa plāni un izstrādāta mārketinga sistēma, jeb produkcijas ražošanas un pārdošanas vadīšanas sistēma, kas orientēta uz tirgu.

Iekšējā analīze, kompleksa ekonomiska analīze, kuras uzdevums ir dot nepieciešamo analītisko materiālu uzņēmumu vadītājiem vadīšanas lēmumu pieņemšanai. Iekšējās analīzes veikšanas rādītāji:

- Peļņas iegūšana no produkcijas pārdošanas;
- Atsevišķu produkcijas veidu pašizmaksa;
- Visas uzņēmumā ražotās un pārdotās produkcijas pašizmaksa;
- Cenu un izmaksu novirzes no plānotajām, to iemesli;
- Amatpersonu atbildības raksturs par budžeta ievērošanu attiecībā pret izdevumiem.

Šīs analīzes rādītāji ir pamats mārketinga un ražošanas programmu izstrādei uzņēmumā. Iekšējo operatīvo analīzi uzņēmumā veic funkcionālo nodokļu speciālisti vai speciālas analītiskās grupas, vai ārējie konsultanti-eksperti.

Lai racionāli pārvaldītu ieguldīto kapitālu, finanšu resursu apriti, ir jāpārzina un jāprot lietot tās atziņas, metodes un paņēmienus, ko dod finanšu pārvaldes teorija.

Pirms tiek uzsākta finanšu analīze ir skaidri jānosaka tās veikšanas **mērķi**. No mērķa ir atkarīga analīzes detalizācijas pakāpe un dziļums pa atsevišķiem analīzes virzieniem.

Parasti kāda konkrēta problēma nosaka analīzes mērķi, kuras izpētei nepieciešams veikt analīzi. Šādas problēmas var būt saistītas ar:

- Peļņas un ienesīguma kritumu;
- Likviditātes un finansiālās drošības pazemināšanos;
- Naudas līdzekļu trūkumu, kā arī citām problēmām.

Pēc savas būtības un satura finanšu analīze ir finansiāla rakstura informācijas uzkrāšana un izmantošana šādos nolūkos:

- Novērtēt uzņēmuma esošo un perspektīvo stāvokli;
- Novērtēt uzņēmuma līdzekļu stāvokli;

- Novērtēt uzņēmuma kapitāla pietiekamību un attīstības iespējas, skatoties no finansiālā nodrošinājuma pozīcijām;
- Noskaidrot papildu finansēšanas avotu pieejamības iespējas un mērķtiecību;
- Novērtēt uzņēmuma darbības efektivitāti un pašu kapitāla palielināšanas iespējas;
- Novērtēt aizņemtā kapitāla izmantošanas racionalitāti.

Atkarībā no finanšu analīzes mērķa daži no finansiālo pētījumu aspektiem var būt atšķirīgi, kaut arī tie balstās uz vienotu pieeju.¹

Kopsavilkums

Autore secina, ka finanšu analīze ir process, kur pētāmais objekts tiek sadalīts sīkāk, kas dod iespēju ieskatīties tajā sīkāk un noteikt katra elementa nozīmi. Analīze nedrīkst balstīties uz intuīciju, lēmumiem ir jāpamatojas uz precīziem aprēķiniem un ekonomisko analīzi, kas ir visaptveroša. Analīze tiek veikta pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas, lai nodrošinātu veikto lēmumu objektivitāti un efektivitāti.

Finanšu analīze sastāv no divām daļām: Analīzes, kas balstās tikai uz publiskajiem grāmatvedības pārskatiem un kompleksas ekonomiskas analīzes, kuras uzdevums ir dot nepieciešamo analītisko materiālu uzņēmuma vadītājiem, tādejādi palīdzot pieņemt vadīšanas lēmumus.

Gandrīz visi finanšu pārskatu lietotāji, kas ir uzņēmuma vadītāji, īpašnieki un aizdevēji, izmanto finanšu analīzi svarīgo lēmumu pieņemšanai.

¹ Rurāne M. Finanšu menedžments. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola. Rīga. 2006. 244.-246.lpp.

2. VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA PAR UZŅĒMUMU „NEW ROSME”

2.1. Uzņēmuma darbības raksturojums

Tabula 2.1.

Pamatinformācija par SIA „New Rosme”¹

Komercesabiedrības nosaukums:	New Rosme
Komercesabiedrības veids:	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Komercesabiedrības darbības veidi:	Apakšveļas ražošana (14.14, 2.0 red)
Komercesabiedrības reģistrācijas numurs:	40003138919
Juridiskā adrese:	Hanzas ielā 18, Rīgā, LV-1045
Kontaktdrese:	Hanzas ielā 18, Rīgā, LV-1045
E-pasta adrese:	contact@rosme.lv

SIA „New Rosme” uzņēmuma darbības sfēra ir sieviešu apakšveļas izstrādājumu ražošana. SIA „New Rosme” ražo ne tikai “Rosme” zīmola produkciju, bet aktīvi sniedz ārpakalpojumus. Gada laikā tiek radītas apmēram 50 dažādas kolekcijas, savukārt uzņēmuma ražotnēs Rīgā, Daugavpilī, Baltkrievijā un Igaunijā tiek izgatavoti vairāk nekā 2 000 000 dažādas produkcijas vienību. Pašlaik uzņēmums ražo sekojošas produkcijas līnijas: Modes kolekcijas, klasiskās kolekcijas, bez vīļu apakšveļu, koriģējošu apakšveļu, veļu un apģērbus aktīvam dzīvesveidam, peldkostīmus un pludmales apģērbus, naktsveļu, vīriešu apakšveļu.²

Uzņēmuma darbības pirmsākumi meklējami vēl 1952. gadā, kad Latvijas korsešu izstrādājumu šūšanas nozarē parādījās jauns uzņēmums „Rosme”. 1963. gadā „Rosme” kļuva par apvienības „Rīgas Apģērbs” sastāvdaļu, bet 1991. gadā atguva patstāvību. Īsi pēc neatkarīga uzņēmuma statusa atgūšanas „Rosme” uzsāka sadarbību ar zviedru holdinga kompāniju „Swegmark Holding AB”, kuras pamatdarbības sfēra arī ir apakšveļas ražošana. Ņemot vērā to, ka „Rosme” izpildīto pasūtījumu kvalitāte apmierināja Zviedru partnerus, pēc

¹ Par uzņēmumu SIA „New Rosme”. Uzņēmumu reģistra informācijas sistēma SIA „Lursoft IT”. // <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/new-rosme>

² Par uzņēmumu SIA „New Rosme” // <http://www.rosme.lv/lv/par-mums-c/>

diviem gadiem – 1993. gadā - uzņēmums kļuva par holdingkompānijas sastāvdaļu un kopš tā laika ir pazīstams ar nosaukumu SIA „New Rosme”.¹

2014. gads SIA „New Rosme” ir bijis īpaši aktīvs un bagāts ar dažādiem attīstības pagriezieniem, kas saistīti ar noieta tirgu pārpozicionēšanu no Krievijas un Ukrainas uz Eiropas Savienības valstu tirgiem. Kompānija turpināja savu un frančīzes veikalu atvēršanu Baltijas valstīs un jaunajos tirgos. Frančīzes koncepta veikalu atvēršana Krievijā tika apturēta dēļ nestabilās ekonomiskās situācijas un būtiska patērētāju pirktspējas krituma esošajos veikalos un tirgū kopumā. Ņemot vērā ilgstošu negatīvu rezultātu, kompānija pieņēma lēmumu slēgt četrus veikalus Sibīrijas reģionā. 2014. gada laikā, mainoties situācijai galvenajos noieta tirgos, kompānija uzsāka restrukturizācijas procesu, kura laikā darbinieku skaits tika samazināts no 297 darbiniekiem gada sākumā līdz 224 darbiniekiem gada beigās. Ņemot vērā augstās ražošanas izmaksas, kompānija pieņēma lēmumu par ražotnes slēgšanu Tallinā, pārceļot ražošanas jaudas Linettes produktu ražošanai uz Rīgas ražotni.²

Atsaucoties uz uzņēmumu datu bāzes portālā SIA „Lursoft IT” publicēto informāciju, SIA „New Rosme” reģistrētais un apmaksātais pamatkapitāls ir 92 0706.20 EUR. Uzņēmuma dalībnieka „Swegmark Holding AB” daļu ieguldījums pamatkapitālā un pamatkapitāla pārstāvētās īpašuma formas ieguldījuma daļa ir 100%.

Vietējā tirgū savu produkciju uzņēmums realizē gan kā vairumtirgotājs, gan kā mazumtirgotājs. Latvijā SIA „New Rosme” ir savs veikalu tīkls, kurā pašlaik ietilpst 15 veikali. Vietējā tirgū uzņēmuma produkcija ir pieejama arī multi zīmolu apakšveļas veikalos.

2012., 2013., 2014.gadu uzņēmuma SIA „New Rosme” raksturojošie un finanšu rādītāji ir atspoguļoti tabulā 2.2.

Tabula 2.2.

SIA „New Rosme” raksturojošie rādītāji 2012. – 2014. gadiem³

	31.12.2012.	31.12.2013.	31.12.2014.
Vidējais darbinieku skaits:	310	297	224
2014.gada neto apgrozījums:	8 328 696 EUR	9 383 764 EUR	7 558 262 EUR

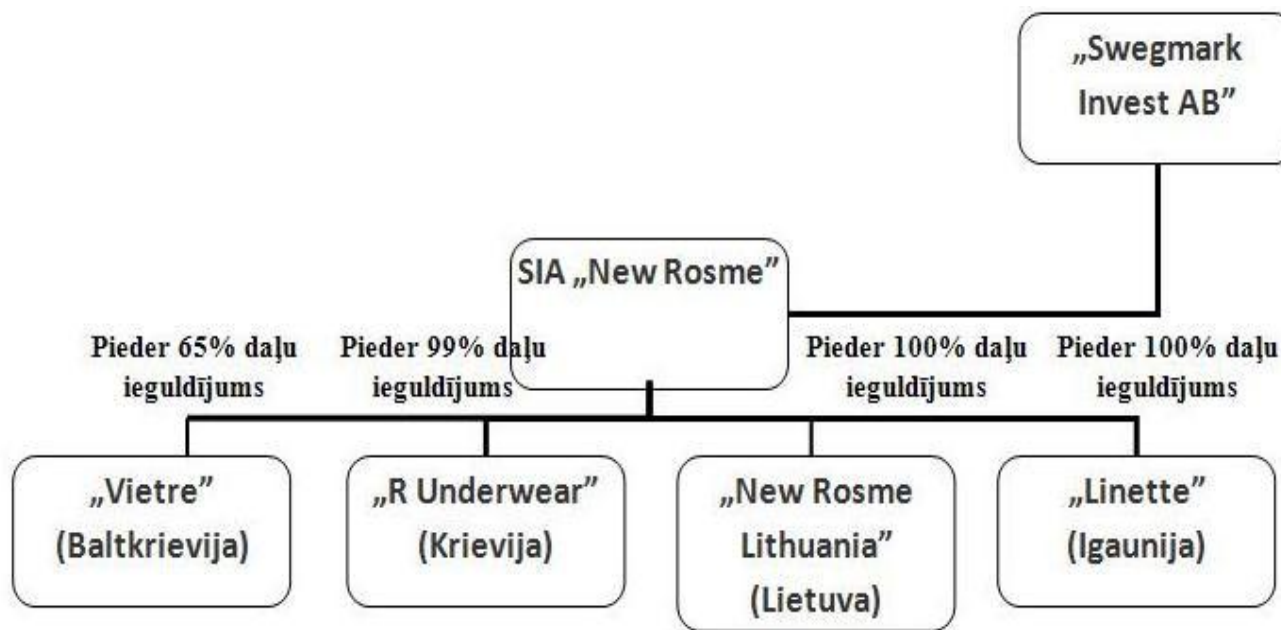
¹ Par uzņēmumu SIA „New Rosme” // <http://www.rosme.lv/lv/par-mums-c/>

² SIA „New Rosme” nepublicētie informācijas avoti

³ Par uzņēmumu SIA „New Rosme”. Uzņēmumu reģistra informācijas sistēma SIA „Lursoft IT”. // <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/new-rosme>

Bilances kopsumma:	4 576 612 EUR	5 560 542 EUR	6 020 685 EUR
--------------------	---------------	---------------	---------------

SIA „New Rosme” pamatdarbību veido divi virzieni. Galvenais virziens ir pašu modelēto korsešu izstrādājumu ražošana un to realizācija ES un NVS valstīs. Otrs darbības virziens ir šūšanas pakalpojumu sniegšana Zviedrijas un citiem Eiropas uzņēmumiem.

2.1. att. SIA „New Rosme” saistītie uzņēmumi.¹

2.1.att. shematiski attēlota saistīto uzņēmumu struktūra. Šodien „Swegmark Holding AB” ir vienīgā SIA „New Rosme” īpašniece. Jāatzīmē, ka SIA „New Rosme” ir vienlaicīgi meitas kompānija uzņēmumam „Swegmark Holding AB”, kā arī mātes kompānija uzņēmumiem „Vietre” (Baltkrievija). 2013. gadā uzņēmums ir iegādājies apakšveļas ražotāju „Linette” un tam piederošo veikalu tīklu Igaunijā. Apakšveļas zīmols „Linette” ir ļoti pazīstams Igaunijas tirgū. Uzņēmums „Linette” ir dibināts 1940.gadā. Sākumā ražošana tika orientēta uz vīriešu, sieviešu un bērnu apģērbiem, savukārt no 1956.gada „Linette” sāka ražot sieviešu apakšveļu. Šodien uzņēmumam pieder veikalu tīkls, kas sastāv no astoņiem veikaliem Tallinā, Tartu, Parnu, Viljandi un Haapsalu.²

SIA „New Rosme” pirms pieciem gadiem piedzīvoja krasas strukturālas pārmaiņas, jo krīzes ietekmē, tā ražošanas apjomi bija samazinājušies un uzņēmums vairs nebija tik pelnošs

¹ Autores veidots attēls, pēc SIA „New Rosme” iekšējās informācijas avotiem

² Par uzņēmumu „Linette” // <http://linette.ee.klient.veebimajutus.ee/ru>

kā iepriekš. Vadību uzņēmās SIA „New Rosme” valdes loceklis Edgars Štelmahers, kurš arī bija pārmaiņu iniciators.

Apakšveļas modelēšana SIA „New Rosme” uzņēmumā tiek izpildīta ar datorsistēmu Gerber Technology palīdzību, kas nodrošina projektēšanas augstu precizitāti un kvalitāti. SIA „New Rosme” ražošanas līnijas tiek aprīkotas ar mūsdienīgo tehnoloģisko aprīkojumu. Katrs izstrādājums pakļaujas kvalitātes kontrolei, kas izslēdz brāķa izstrādājumu nokļūšanu pie patērētājiem.

Vietējā tirgū savu produkciju uzņēmums realizē gan kā vairumtirgotājs, gan kā mazumtirgotājs. Latvijā SIA „New Rosme” ir savs veikalu tīkls, kurā pašlaik ietilpst 16 veikali – Hanzas, Dzirnau, Stirnu, Mūkusalas ielās, TC “Origo” un TP “Alfa” Rīgā, kā arī veikali Ogrē, Jēkabpilī, Daugavpilī, Tukumā, Bauskā, Valmierā, Siguldā, Ventpilī, Visvecākais un vietējiem pircējiem vispazīstamākais no veikaliem atrodas Hanzas ielā vienā ēkā ar fabriku. Vietējā tirgū uzņēmuma produkcija ir pieejama arī multi - zīmolu apakšveļas veikalos, piemēram, veikalu tīklā “SASHA” u.c..

„New Rosme” pārdod preces nelielos daudzumos konkrētās vietās Igaunijā un Lietuvā – veikalos, lielveikalos, tirdzniecības centros. Igaunijā ir 11 mazumtirdzniecības veikali Tallinā, Tartu, Rakverē, Narvā, Hāpsala. Lietuvā ir 2 mazumtirdzniecības veikali Viļņā un Klaipēdā.

SIA „New Rosme” nodarbojas arī ar vairumtirdzniecību, veicot savas saražotās preces tālāk pārdošanu, mazumtirgotājiem uz ārvalstīm, izstrādājumi tiek eksportēti uz Zviedriju, Krieviju, Baltkrieviju, Ukrainu, Kazahstānu, Lielbritāniju, Īriju, Vāciju, Portugāli, Spāniju, Čehiju, Franciju, Somiju, Austriju un, protams, uz Baltijas valstīm. „New Rosme” izstrādā arvien jaunas kolekcijas un izpilda līgumdarbus.

Rosmes modeļu klāsts aptver moderna sortimenta spektru. „New Rosme” kolekcijās veiksmīgi apvienojas izsmalcināts dizains un funkcionalitāte. Liela izmantojamo materiālu izvēle – no izsmalcinātām mežģīnēm līdz kokvilnas vienkāršībai, katra konstrukcijas detaļa tiek rūpīgi pārdomāta, lai panāktu atbilstību silueta modes tendencēm un nodrošinātu komfortu. Uzņēmuma dizaineri gūst radošo iedvesmu, apmeklējot starptautiskās izstādes Parīzē, Lionā un citās pilsētās. „New Rosme” kolekcijās vienmēr atrodami arī lielu izmēru izstrādājumi.¹

Analizējot lielāko šūšanas uzņēmumu sarakstu, autore secina, ka divi no četriem lielākajiem uzņēmumiem (nodarbināto skaita ziņā) specializējās tieši apakšveļas ražošanā -

¹ Par uzņēmumu SIA „New Rosme” // <http://www.rosme.lv/lv/par-mums-c/>

“New Rosme” un “V.O.V.A”, kā arī ar apakšveļas ražošanu nodarbojas vēl viens no četriem lielākiem apģērbu ražotājiem - “RITA”.

Sarunā ar SIA “New Rosme” mārketinga un pārdošanas speciālistiem autore noskaidro, ka par SIA “New Rosme” tiešajiem konkurentiem pašmāju ražotāju vidū ir uzskatāmi uzņēmumi “Lauma Lingerie” un “V.O.V.A”.

Svarīgi ir novērtēt uzņēmuma saimnieciskās darbības pozitīvās un negatīvās puses

SIA „New Rosme” ir daudzpusīgs savā saimnieciskajā darbībā – ir gan vairumtirgotājs, gan mazumtirgotājs un ražo savu apakšveļu, daudzveidību var uzskatīt par pozitīvo pusi.

Pēc autores domām, ļoti pozitīvs faktors ir tāds, ka „New Rosme” jau gadiem ilgi ražo apakšveļu un darbojas kā mazumtirgotājs, pārdodot to Latvijā un Baltijas valstīs, Latvijas iedzīvotāji var lepoties ar savu apakšveļas līniju, kas ir gaumīga un kvalitatīva, kā arī latvieši var atbalstīt vietējos ražotājus pērkot šos produktus.

Kā pozitīvu aspektu var vērtēt arī uzņēmuma vairumtirgotāja statusu, tas ka, „New Rosmes” veikali ir arī daudzās ārzemju valstīs uzlabo Latvijas ekonomisko stāvokli, jo ārzemēs pērk mūsu produktus – Latvijai ienāk nauda. Latvija iegūst lielāku atpazīstamību, ir cilvēki, kuri pievērš lielu uzmanību precēm, ko pērk, varbūt neapzināti, bet ievērojot to, ka šis konkrētais produkts ir ražots Latvijā, sievietes valkājot un izbaudot, šo konkrēto produktu asociē Latviju ar pozitīvām emocijām.

Kā negatīvu aspektu var uzskatīt augstās cenas, autores skatījumā, kā mazumtirgotājam Latvijā šīs cenas būtu labāk, ja piemērotu iedzīvotāju ienākumu līmenim, taču kā vairumtirgotājam valstīs, kur iedzīvotāju labklājības līmenis ir augstāks, šīs cenas ir ļoti piemērotas.

Pozitīvs ir fakts, ka ražojot apakšveļu, tiek pievērsta liela uzmanība katrai detaļai, katrai vīlītei un mazākajam sīkumam, dizains ir pārdomāts, pie tā tiek ilgi piedomāts, pats galvenais, visa veļa ir roku darbs, tātad veļa ir ļoti kvalitatīva – autorei, bija iespēja pavērot šo procesu un pārliecināties par to, ka kvalitāte ir augstākā.

Faktu, ka veikali ir tik daudz cik tie ir, gan Latvijā, gan ārpus tās, var uzskatīt gan par pozitīvu, gan par negatīvu aspektu, par pozitīvu, jo tas, protams, nes ienākumus, bet par negatīvu, jo tas spēj radīt arī lielus zaudējumus, kas nesēn ir pieredzēts Krievijas veikalu slēgšanas dēļ, taču par negatīvu to var uztvert arī tāpēc, ka ir neredzams grūtāk izsekot līdz tam, kas notiek katrā no veikaliem kā tad, ja to būtu mazāk.

Autore secina, ka uzņēmuma saimnieciskajai darbībai ir vairāk pozitīvu kā negatīvu

aspektu, iespējams, tieši uzņēmuma saimnieciskās darbības daudzpusības dēļ.¹

2.2. Tekstila nozare un tās raksturojums

Tekstilrūpniecība Latvijā šodien ir augsti attīstīta nozare ar modernām tehnoloģijām un dažādām darba organizācijas formām. Sākot ar 1994. gadu nozares struktūrā ir notikušas izmaiņas. Tika reorganizēti lieli uzņēmumi un izveidoti jauni. Pašlaik šajā nozarē strādā vairāk nekā 280 uzņēmumi, lielākā daļa no kuriem ir nelieli individuālie uzņēmumi, kuri saražoto produkciju realizē praktiski tikai Latvijā. Lielie uzņēmumi (ar strādājošo skaitu virs 250 cilvēkiem un apgrozījumu virs 1 milj. Ls) dod 90 % no kopējā nozares apgrozījuma un eksporta.

Tekstila rūpniecība stabili ieņem vienu no vadošām vietām apstrādes rūpniecībā - piekto vietu produkcijas izlaidē un trešo vietu eksportā.

Vislielākais strādājošo īpatsvars ir šūšanas rūpniecībā, kur pārsvarā tiek veiktas mašīnroku operācijas un individuālais darbs. Turpretim tekstila ražošanā strādājošo īpatsvars samazinās, jo šeit pārsvarā ir mašīnu operācijas, daudz mašīnu apkalpošana un kolektīvās darba organizācijas formas, kas, kopā ar jaunas tehnikas un tehnoloģijas ieviešanu, samazina darba vietu skaitu, bet paaugstina darba ražīgumu.²

Eiropā tekstila, apģērba rūpniecība koncentrēta piecās visapdzīvotākajās vietās Eiropas Savienības valstīs, proti, Itālijā, Lielbritānijā, Francijā, Vācijā un mazākajā apjomā arī Spānijā. Šo valstu uzņēmumi saražo vairāk nekā trīs ceturtdaļas no visas Eiropas produkcijas šajā nozarē. Pateicoties ievējamiem jauninājumiem gan tehnoloģiskā procesa, gan preču jomā, tekstila nozare dod ieguldījumu Eiropas labklājībā ar vairāk nekā 200 miljardiem eiro lielu apgrozījumu gadā.³

Vieglās rūpniecības nozare pamatā ir orientēta uz ārējiem tirgiem. Gandrīz 85% no saražotās produkcijas tiek eksportēti, galvenokārt uz Eiropas Savienības valstīm, tāpēc nozares attīstība ir cieši saistīta ar pieprasījuma izmaiņām lielākajos noieta tirgos. Lai arī pēc krīzes gados nozarē bija vērojama salīdzinoši strauja izaugsme, tomēr 2012.gadā ražošanas apjomi vieglajā rūpniecībā bija par piektdaļu mazāki nekā pirms krīzes 2007.gadā.

Trīs gadus pēc kārtas (sākot no 2010. gada) preču eksports auga divciparu ātrumā, bet 2013. gadā preču eksporta izaugsme bija krietni vājāka, ekonomiskās situācijas

¹ SIA „New Rosme” nepublicētie informācijas avoti

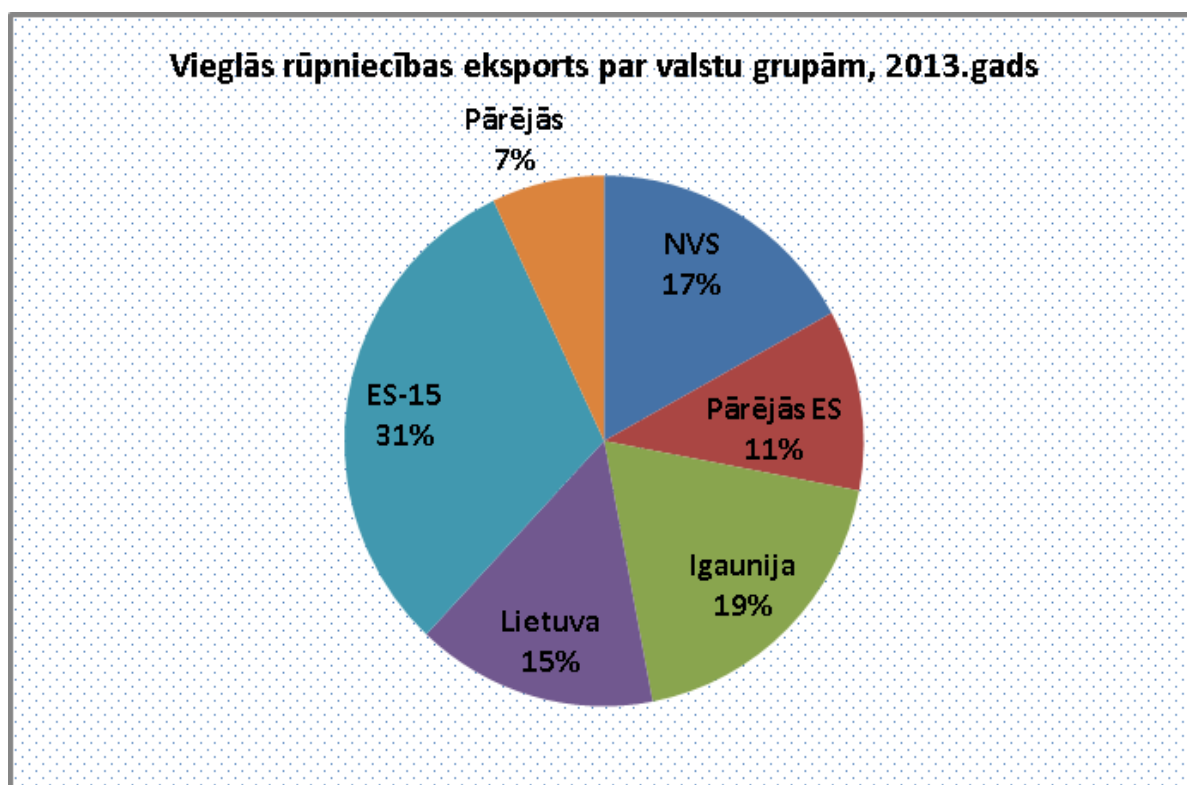
² G. Vinovskis, G. Kozaka, I. Voitešonoka, G. Strazds *TEKSTILA NOZARES DARBĪBAS ANALĪZE*
<https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/3551/fulltext.doc>

³ Tekstilizstrādājumu, apģērba, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares apraksts 2009.-2011.gadam // http://www.lbas.lv/upload/stuff/201205/tekstils_2012.pdf

pasliktināšanās dēļ. Kā liecina ārējās tirdzniecības apgrozījuma dati, preču eksporta vērtība 2013. gadā pieauga vien par 1.6%. Savukārt 2014.gada četros mēnešos ražošanas apjomi nozarē bija par 10,8% mazāki nekā pirms gada. Ražošanas apjomu kritums 2014. gadā vērojams gan apģērbu, gan tekstilizstrādājumu ražošanā. Tajā pašā laikā ražošanas jaudu pieaugums 2014.gada 2.ceturksnī un pieprasījuma palielināšanās ES tirgos liecina, ka situācija gada turpmākajos mēnešos varētu uzlaboties.

2013.gadā nozares apgrozījums palielinājās par 6,8%. Eksportētās produkcijas realizācijas apjomi pieauga straujāk – par 7,1%, kamēr ienākumi no vietējā tirgū realizētās produkcijas – par 4,9%. Savukārt 2014.gada janvārī - aprīlī vieglās rūpniecības nozarē apgrozījums bija par 1,8% mazāks nekā pirms gada.¹

Latvijas tekstila nozare, galvenokārt, ir orientēta uz eksportu, jo vairāk nekā 80% saražotās produkcijas tiek realizēta ārējos tirgos.

2.2.att. Vieglās rūpniecības eksports pa valstu grupām²

Izejot no 2.2.att datiem var secināt, ka vieglās rūpniecības lielākā daļa t.i. 31% tika eksportēta uz Eiropas Savienības 15 valstīm: Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Dānija, Francija, Grieķija, Itālija, Īrija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Somija, Spānija, Vācija, Zviedrija. Tad seko Igaunija ar 19% eksportētā apjoma un Lietuva ar 15%. Savukārt uz NVS

¹ Uzulāns J. Risku vadība projektu kontekstā. Rīgas raj., Mārupe: SIA „Drukātava”, 2010. 38.lpp

² Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares apraksts 2009.-2011.gadam // http://www.lbas.lv/upload/stuff/201205/tekstils_2012.pdf

un pārējām ES valstīm tika eksportēti 17% un 11% no vieglās rūpniecības 2013.gada apjoma.¹

Saskaņā ar Latvijas Industriālo nozaru arodbiedrības pārstāves viedokli, vērojot tendences Latvijas tekstila nozarē, ir sagaidāms, ka tuvākajos gados atsevišķos virzienos tekstilrūpniecības nozare varētu attīstīties. Attīstība varētu būt vērsta uz specifisku nišu ražošanu, piemēram, apakšveļas ražošanu. Eksperte norāda, ka nozares attīstību veicina tehnoloģijas, kas ļauj ātri mainīt sortimentu, augstas kvalitātes izejvielu izmantošana un citi faktori.²

2.3. Konkurentu analīze

Konkurence ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas var ietekmēt uzņēmuma turpmāko darbību gan pozitīvi, gan negatīvi.

Balstoties uz produkcijas attīstības grupas vadītājas asistentes atziņām, par galvenajiem faktoriem, kas nosaka SIA “New Rosme” produkcijas konkurētspēju ir uzskatāmi: konkurētspējīga cena, plašs izmēru klāsts, plašs produkcijas līniju piedāvājums, pieejamās akcijas un veikalu atrašanās vieta.

Autore 2.3. apakšnodaļā analizē produkcijas konkurētspēju vietējā tirgū.

SIA „New Rosme” konkurenci, galvenokārt sastāda apakšveļas ražotāji AS „Lauma Lingerie”, SIA „V.O.V.A.”, SIA „Salvo MD” – pazīstams ar preču zīmolu Triumph un SIA „Orhideja”. Visi minētie veļas ražošanas uzņēmumi ir lielākie spēlētāji Latvijas tirgū. Visiem lielākajiem ražotājiem 2013.gadā bija vērojams apgrozījuma pieaugums, salīdzinot ar 2012.gadu.³

Tālāk autore veiks konkurentu vērtējums ar vispārējo vērtēšanas metodi. SIA „New Rosme” un lielāko konkurentu salīdzinājums pēc 5 baļļu sistēmas: 5 – teicami; 4 – labi; 3 – viduvēji; 2 – vāji; 1 – ļoti vāji.

Tabula 2.3.

Uzņēmuma SIA „New Rosme” un konkurentu salīdzinājums*

Rādītāji	New Rosme	Lauma Lingerie	Triumph	V.O.V.A.
----------	-----------	----------------	---------	----------

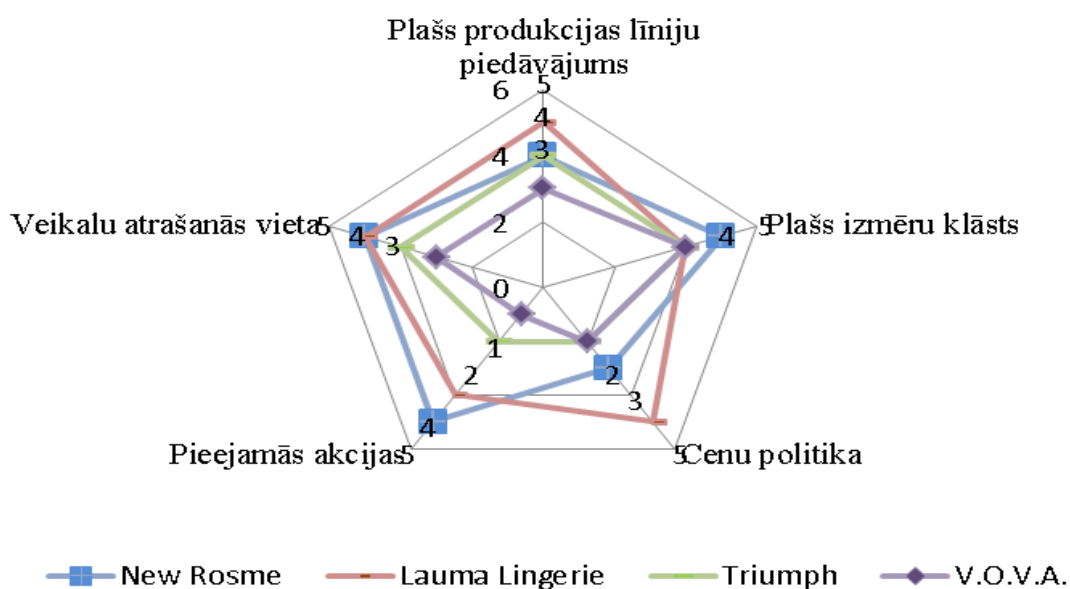
¹ Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību – 2014.gada jūnijs // https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/zin_2014_1.pdf

² Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares apraksts 2009.-2011.gadam // http://www.lbas.lv/upload/stuff/201205/tekstils_2012.pdf

³ SIA „New Rosme” npublicētie informācijas avoti

Uzņēmumi				
Plašs produkcijas līniju piedāvājums	4	5	4	3
Plašs izmēru klāsts	5	4	4	4
Cenu politika	3	5	2	2
Pieejamās akcijas	5	4	2	1
Veikalu atrašanās vieta	5	5	4	3

Pēc konkurentu salīdzinājuma (skatīt tabulu 2.3. un 2.3.att.), var secināt, ka vislielāko konkurenci kopumā sastāda AS „Lauma Lingerie”, kuras cenu politika un produkcijas līniju piedāvājums, kā arī veikalu atrašanās vieta, ir ļoti augstā līmenī, un pārējie rezultāti ir ļoti līdzīgi ar SIA „New Rosme” vērtējumiem. SIA „New Rosme” ir plašs produktu izmēru klāsts, regulāri tiek rīkotas tematiskās akcijas. Savukārt ir jāpiestrādā pie cenu politikas. Cenu līmenis vietējā tirgū ir diezgan augsts, līdz ar to, AS „Lauma Lingerie” ir lielāka konkurētspēja. Jāpiebilst, ka analizējamie apakšveļas ražošanas uzņēmumi ir monopola konkurences tirgus dalībnieki. Tas nozīmē, ka ir daudz ražotāju, kas ražo diferencētu preci.

2.3.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un konkurentu salīdzinājums¹

SIA „New Rosme” nepārtraukti seko līdzi konkurentu aktivitātēm un mēģina uzlabot piedāvātā produkta īpašības, kvalitāti. Lai uzņēmums spētu piedāvāt klientiem savu produktu par vispievilcīgāko cenu, SIA „New Rosme” ir jāanalizē savas finansiālās darbības rezultāti, jāplāno naudas plūsma, jāizvērtē struktūrvienību darbību efektivitāte un jāizstrādā biznesa uzlabošanas projekti.

Kopsavilkums

Uzņēmums SIA „New Rosme” ir apakšveļas ražotājs, mazumtirgotājs un vairumtirgotājs, kas produkciju realizē gan Latvijā, gan ārvalstīs un kura gada vidējais neto apgrozījums ir vairāk kā 8 miljoni eiro.

2014. gadā tika slēgti 4 veikali Sibīrijas reģionā, Krievijas nestabilās ekonomiskās situācijas dēļ un patērētāju pirktspējas krituma esošajos veikalos. Tas jau liek domāt, ka uzņēmumam ir radušās finansiālas problēmas, lielo krājuma daudzumu realizācijas nespēšanas dēļ.

Pēc autores domām uzņēmuma saimnieciskajā darbībā ir vairāk pozitīvo kā negatīvo aspektu. Produkcijas lielais klāsts, augstā kvalitāte un vairumtirgotāja statuss atsvēr augstās cenas.

Latvijā tekstilrūpniecība ieņem vienu no vadošajām vietām apstrādes rūpniecībā: 5. vietu produkcijas izlaidē un 3. vietu eksportā.

Vieglās rūpniecības nozare pamatā tiek koncentrēta uz ārējiem tirgiem, gandrīz 85% no saražotās produkcijas tiek eksportēti, galvenokārt uz Eiropas Savienības valstīm, tāpēc nozares attīstība ir cieši saistīta ar pieprasījuma izmaiņām lielākajos noieta tirgos. Arī SIA „New Rosme” ir šajā kategorijā un labs piemērs ir sliktā pieredze Krievijas tirgū.

Ne tikai SIA „New Rosme” apgrozījums 2014. gadā ir pazeminājies, bet arī nozares apgrozījuma rādītājs ir krities: par 1,8%, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Faktori, kas nosaka SIA „New Rosmes” produkcijas konkurētspēju ir: konkurētspējīga cena, plašs izmēru klāsts, plašs produkcijas līniju piedāvājums, pieejamās akciju un veikalu atrašanās vieta. Vadoties pēc šiem kritērijiem SIA „New Rosme” lielākais konkurents ir AS „Lauma Lingerie”

SIA „New Rosme” nepārtraukti seko līdzi konkurentu aktivitātēm un mēģina uzlabot piedāvātā produkta īpašības un kvalitāti.

¹ Autores veidots attēls

Pēc autores domām uzņēmums savu pieprasījumu stipri palielinātu, ja samazinātu cenas un biežāk veiktu kolekciju akcijas vai izpārdošanas. Uzņēmumam būtu jāpiestrādā arī pie reklāmas, piemēram, ar sociālo tīklu palīdzību, mūsdienās, ir ļoti izplatīta tehnika sociālajā tīklā www.Facebook.com, respektīvi, tiek veikts konkurss, kas aicina cilvēkus sekot uzņēmuma SIA „New Rosme” facebook lapai un dalīties ar viņu ievietotā konkursa ziņu ar draugiem, nospiežot pogu „share”, akcijas noslēgumā tiek izlozēts viens uzvarētājs, kurš balvā iegūst 20 eiro dāvanu karti, tādejādi tiek popularizēts uzņēmums interneta lietotāju vidū un izdevumi ir minimāli, tikai 20 eiro.

3. SIA „NEW ROSME” FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS

3.1. Uzņēmuma likviditātes analīze

Šajā nodaļā autore pētīs apgrozāmo līdzekļu struktūru, vertikālo analīzi, uzņēmuma likviditātes relatīvos rādītājus un to dinamiku un uzņēmuma darba kapitālu.

Likviditāte tā ir uzņēmuma spēja jebkurā laikā dzēst (atmaksāt) savas īstermiņa saistības ar naudas līdzekļos, pārvērstajiem aktīviem.¹

Likviditāti apskata no diviem viedokļiem: no uzņēmuma likvidācijas viedokļa un no uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa.

No uzņēmuma likvidēšanas viedokļa nosaka, kādi maksāšanas līdzekļi ir uzņēmuma rīcībā, ko varētu novirzīt saistību dzēšanai, ja maksātnespējas vai nepietiekamas rentabilitātes dēļ uzņēmums būtu jālikvidē.

No uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa jānovērtē varbūtība, ka uzņēmums varētu kļūt maksātnespējīgs un tiktu ierosināta piespiedu likvidācija.

Informācijai par likviditāti ir jāseko regulāri, jo maksātnespējas iestāšanās noved pie uzņēmuma darbības pārtraukšanas. Uzņēmējus parasti interesē nākotnē sagaidāmā likviditāte, nevis likviditāte atskaišu jeb pagātnes skatījumā. Sagaidāmo likviditāti nav iespējams noteikt tikai pēc grāmatvedības pārskatu datiem, to nosaka, izmantojot finanšu plāna datus.

Sagaidāmo likviditāti apskata divos aspektos: plānotā likviditāte un protektīvā likviditāte.

Plānoto likviditāti nosaka, vadoties pēc finanšu plāna aprēķinātiem lielumiem. Tās noteikšanā vislielākā loma ir nepieciešamajam maksāšanas līdzekļu daudzumam, ar ko dzēst īstermiņa saistības.

Protektīvā likviditāte ir spēja segt maksāšanas līdzekļu neparedzēto vajadzību gadījumos, kad faktiskie naudas izdevumi pārsniedz plānotos, šāda vajadzība var izveidoties, piemēram, ja pircējs atsakās pirkt uzņēmuma produkciju vai nav iegūta plānotā peļņa.²

¹ С.В. Галицкая *Финансовый менеджмент. Финансовый анализ. Финансы предприятий*. Москва. Издательство „Эксмо” 2009. 539.lpp.

² Rurāne M. *Finanšu menedžments*. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola. Rīga. 2006. 99.-100.lpp.

Likviditātes koeficienti, īpaši interesē aizdevumu kreditoriem, piemēram, bankieriem, kuri ir aizdevuši vai grasās aizdot naudu konkrētajam uzņēmumam. Ir trīs galvenie likviditātes rādītāji: absolūtā likviditāte, kopējā likviditāte un ātrā likviditāte.¹

Vertikālās analīzes mērķis ir noteikt bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņu struktūru un to izmaiņas analizējamā periodā. Bilances vertikālo analīzi izpilda, aprēķinot katra posteņa īpatsvaru gan aktīvu, gan pasīvu posteņiem. Bilances aktīva vai pasīva attiecīgā posteņa īpatsvaru aprēķina, izdalot tā absolūto lielumu ar aktīva vai pasīva kopsummu un rezultātu izsaka procentos.

$$\text{Ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvars} = \frac{\text{Ilgtermiņa ieguldījumi}}{\text{Balances kopējie aktīvi}} * 100 \quad [3.1.]^2$$

Aprēķina mērķis ir noskaidrot attiecīgā pārskata posteņa īpatsvaru kopējā rādītājā, kuru pieņem par 100%. Ja par pārbaudāmo periodu ir aprēķināti attiecīgie posteņu īpatsvari, tad ir iespējams aprēķināt to izmaiņas un sniegt skaidrojumu par finansiālā stāvokļa izmaiņu iemesliem. Ja vertikālo analīzi veic peļņas vai zaudējumu aprēķinam, tad visus aprēķina posteņu īpatsvarus vēlams izteikt procentos no neto apgrozījuma kopsummas.

$$\text{Mainīgo izmaksu īpatsvars} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas mainīgās izmaksas}}{\text{Neto apgrozījums}} * 100 \quad [3.2.]^2$$

Tātad analīzes procesā aprēķina attiecīgā pārskata katra posteņa īpatsvaru no pārskata kopējā rādītāja summas, kas sastāda 100%. Pēc tam salīdzinot aprēķināto īpatsvaru ar bāzes gada vai plāna perioda īpatsvaru, nosaka struktūras izmaiņas attiecīgā kopējam rādītājam.

Vertikālā analīze raksturo un atklāj:

- Bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina rādītāju struktūru;
- „problemātiskos” rādītājus, kurus vēlams pārbaudīt detalizēti.²

Aprēķina formula:

$$\text{Īpatsvara indekss (Ii)} = \frac{\text{Analizējamais rādītājs}}{\text{Koprādītājs}} \quad [3.3.]^2$$

$$\text{Īpatsvars, \%} = Ii \times 100 \quad [3.4.]^2$$

Tabula 3.1.

„New Rosme” apgrozāmo līdzekļu struktūra 2012. - 2014.gados *

APGROZĀMIE	2012.	2013.	2014.
------------	-------	-------	-------

¹ Michael Jones Accounting and Finance. University of Bristol 2014. 239.lpp.

² Krogzeme H. Finanšes un nodokļi: mācību grāmata. Rīgas Tehniskā universitāte. RTU izdevniecība. Rīga. 2010. 374.lpp

LĪDZEKĻI	Eur	%	Eur	%	Eur	%
1. Krājumi	2829388	70	3375789	71	4098910	75
2. Debitori	1191533	29	1252006	27	1326572	24
3. Naudas līdzekļi	35994	1	88523	2	23938	1
KOPĀ:	4056915	100	4716318	100	5449420	100

* Autores veidota tabula

Izejot no 3.1. tabulas datiem var redzēt, ka tieši krājumi veido uzņēmuma vislielāko apgrozāmo līdzekļu struktūras daļu: 2012.gadā – 70%, 2013.gadā – 71%, 2014.gadā – 75%. Apkopojot informāciju var spriest, ka 2014.gadā uzņēmuma krājumi kopš 2012. Gada ir palielinājušies par 5% punktiem, attiecīgi par 74 566 eiro ir palielinājušies debitoru parādi, tas nozīmē, ka uzņēmumam var rasties problēmas ar nekavējošo maksājumu veikšanu un uzņēmuma likviditāte pazeminās. Naudas līdzekļi 2013. gadā šo 3 gadu laikā bija visvairāk – 88523 EUR, taču tie ir krasi samazinājušies 2014. Gadā, gandrīz 4 reizes.

Uzņēmuma likviditātes relatīvie rādītāji un to dinamika.

Lielākajā daļā gadījumu visdrošākais likviditātes novērojums ir pēc naudas līdzekļu lieluma, kas ir uzņēmuma rīcībā. Šis rādītājs tiek saukts par **absolūtās likviditātes koeficientu** un tiek aprēķināts kā naudas līdzekļu un īstermiņa saistību dalījums.¹ Šis koeficients rāda, kādu īstermiņa saistību daļu uzņēmums var segt vistuvākajā laikā. Koeficienta teorētiskā pietiekamība ir 0,20 – 0,25.²

$$\text{Absolūtās likviditātes koeficients} = \frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [3.5.]^3$$

Tabula 3.2.

„New Rosme” absolūtās likviditātes rādītāji 2012. - 2014.gados*

Rādītāji	2012.	2013.	2014.
Naudas līdzekļi, EUR	35994	88523	23938
Īstermiņa saistības, EUR	1251733	2104637	3304225
Absolūtās likviditātes koeficients	0,028	0,042	0,007

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 220.lpp.

² Paupa V., Šneidere R. Uzdevumu krājums finanšu analīzē. Rīga, LU, 2004. 42.lpp.

Izejot no tabulas 3.2. datiem var secināt, ka uzņēmumam ir lielas problēmas savu īstermiņa saistību kārtošanā, situācija 2012. gadā, bija ļoti slikta ar koeficientu 0,028, kas ir stipri zem nepieciešamā 0,20, 2013. gadā tas nedaudz pieauga uz 0,042, taču 2014. gadā koeficients jau bija noslīdējis līdz 0,007.

Nevienā no šiem trīs gadiem uzņēmums nav bijis spējīgs segt tūlītējos īstermiņa saistību maksājumus laicīgi.

Kopējā likviditāte: ja īstermiņa saistības pieaug straujāk kā apgrozāmie līdzekļi, kopējās likviditātes koeficients kritīs, un uzņēmumā var izveidoties grūtības īstermiņa saistību kārtošanā. Vislabākais rādītājs būtu robežās starp 1.0 un 3.0, tas parāda cik lielā mērā tiek segti īstermiņa kreditoru prasījumi ar aktīviem, kurus paredzēts pārvērst naudā.¹

$$\text{Kopējā likviditātes koeficients} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [3.6.]^1$$

Tabula 3.3.

„New Rosme” kopējās likviditātes rādītāji 2012. - 2014.gados*

Rādītāji	2012.	2013.	2014.
Apgrozāmie līdzekļi, EUR	4056915	4716318	5449420
Īstermiņa saistība, EUR	1251733	2104637	3304225
Kopējās likviditātes koeficients	3,24	2,24	1,65

Kopējās likviditātes rādītājs uzņēmumam 2012. gadā, bija 3,24 tas pārsniedza koeficientu 3, tik liels rādītājs nav vēlams, jo tas var liecināt par neracionālu kapitāla struktūru², taču uzņēmuma likvidācijas gadījumā, tas ir spējīgs samaksāt savas īstermiņa saistības. 2013. Gadā rādītājs pazeminājās par 1, rādītājs bija labs, 2014.gadā likviditātes rādītājs ir 1,65. 2013. un 2014. gados koeficients ir robežās starp 1,0 un 3,0, kas ir par labu uzņēmumam.

Vadoties pēc tabulas 3.3. datiem var spriest, ka uzņēmumam laika periodā no 2012. – 2014. gadam nav bijušas problēmas īstermiņa saistību segšanā.

Ātrā likviditāte ir saistīta ar uzņēmuma saimnieciskajā darbībā iesaistīto aktīvo kapitālu. Šī kapitāla lielums, sevišķi tā absolūtais un relatīvais pieaugums, liecina par uzņēmuma finansiālā

¹ Eugene F. Brigham Fundamentals of Financial Management. University of Florida. 267.lpp.

² Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 219.lpp

stāvokļa nostiprināšanos. Nepieciešamību aprēķināt šo koeficientu izraisa tas, ka atsevišķi apgrozāmie līdzekļi nav vienādi likvīdi (ātri realizējami).¹

Optimālas koeficienta vērtības ir tuvu 1, kaut vai tas ir stipri atkarīgs no industrijas. Kopumā, jo lielāka koeficienta vērtība, jo likvīdāks ir uzņēmums, taču, ja koeficients ir pārāk augsts, tas var liecināt, par to, ka bankas kontos vai uzņēmuma kasē ir uzkrājušies pārāk daudz naudas līdzekļi.²

$$\text{Ātrās likviditātes koeficients} = \frac{\text{Naudas līdzekļi} + \text{Īstermiņa vērtspapīri} + \text{Debitori}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [3.7.]^1$$

Tabula 3.4.

„New Rosme” ātrās likviditātes rādītāji 2012.-2014.gadā *

Radītāji	2012.	2013.	2014.
Naudas līdzekļi, EUR	35994	88523	23938
Debitori, EUR	1191533	1252006	1326572
Īstermiņa saistības, EUR	1251733	2104637	3304225
Ātrās likviditātes koeficients	0,98	0,64	0,41

Ātrās likviditātes koeficients ir pasliktinājies, 2012. gadā, tas bija 0,98 – šis rādītājs ir labs, jo tas ir tuvu optimālajam 1, tas parāda, ka uzņēmums spēj operatīvi norēķināties par īstermiņa saistībām, 2013. gadā, tas bija 0,64, 2014. gadā, koeficients ir 0,41, tas ir par sliktu uzņēmumam, abos pēdējos gados koeficients ir nokritis zem optimālā, tātad uzņēmums pakāpeniski kļūst mazāk likvīds.

Uzņēmuma darba kapitāls palīdz noteikt, vai uzņēmuma rīcībā ir pietiekami daudz īstermiņa ieguldījumu, ar ko būtu iespējams nosegt īstermiņa saistības. Darba kapitāla optimālais rādītājs ir lielāks vai vienāds ar 0. Ja rādītājs ir zemāks par 0, tad uzņēmuma īstermiņa aktīvi nespēj nosegt īstermiņa saistības. Rezultātā iznākums var būt tāds, ka uzņēmums nespēj norēķināties ar saviem īstermiņa kreditoriem. Jo zemāks rādītājs, jo lielāka iespēja, ka uzņēmums var bankrotēt. Zems rādītājs var norādīt arī uz uzņēmuma pārdošanas samazinājumu, līdz ar to samazinās debitoru apjoms.

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 219.lpp

² Eugene F. Brigham Fundamentals of Financial Management. University of Florida. 268.lpp.

Darba kapitāls ļauj investoriem saprast to, kā darbojas uzņēmums. Ja rādītājs ir pārāk liels, tad tas liecina par to, ka uzņēmuma nauda ir iesaldēta krājumos noliktavā vai arī debitoru parādos. Tas parāda, ka uzņēmums neefektīvi rīkojas un apgroza savus naudas līdzekļus.¹

$$\text{Darba kapitāls} = \text{Apgrozāmie līdzekļi} - \text{Īstermiņa saistības} \quad [3.8.]^1$$

$$\text{Apgrozāmā kapitāla attiecība} = \frac{\text{Apgrozāmie līdzekļi}}{\text{Īstermiņa saistības}} \quad [3.9.]^1$$

Tabula 3.5.

„New Rosme” darba kapitāla rādītāji 2012. - 2014.gadā, EUR *

Rādītāji	2012. gads	2013. gads	2014. gads
Apgrozāmie līdzekļi	4056915	4716318	5449420
Īstermiņa saistības	1251733	2104637	3304225
Darba kapitāla rādītājs	2805182	2611681	2145195
Apgrozāmā kapitāla attiecība	3,24	2,24	1,64

Darba kapitāla rādītājā ir manāms kritums šo 3 gadu laikā, 2012. gadā sastāda 2'805'182 EUR, 2013. gadā 2'611'681 EUR, 2014. gadā 2'145'195 EUR, kopš 2012. gada tas ir pazeminājies par 659'987 EUR. Visos trīs gados rādītāji ir augstāki par 0 un tas ir par labu uzņēmumam. Kamēr rādītājs nav nokritis zem 0 bankrota iespējamība nepastāv. Taču uzņēmumam būtu jāparūpējas par savu debitoru apjomu, lai saglabātu rādītāju virs 0. Jo acīmredzamais koeficienta kritums ir saistāms ar pārdošanas samazinājumu un debitoru segšanas spējas mazināšanos.

Kopsavilkums

Apskatot apgrozāmo līdzekļu struktūru pēc vertikālās analīzes var secināt, ka krājumos ir kāpums 3 gadu laikā, vislielākais kāpums ir 2014. gadā, kad tie ir palielinājušies par 4% salīdzinot ar 2013.gadu, tas ir skaidrojams ar jau iepriekš minētajiem Krievijas veikaljiem, pēc

¹ Saksonova S. Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes. Merkūrijs LAT. Rīga. 2006. 166.lpp.

to slēgšanas gatavās produkcijas krājumi noliktavās krasi palielinājās. Uzņēmums no šiem krājumiem varētu ātrāk atbrīvoties uztaisot lielu izpārdošanu, nevis turēt tos noliktavā. Neskatoties uz procentuālo samazinājumu attiecībā uz pārējiem apgrozāmo līdzekļu posteņiem, debitoru parādi ir palielinājušies un naudas līdzekļi ir samazinājušies gandrīz par 4 reizēm. Tātad uzņēmuma likviditāte, jeb spēja nekavējamo maksājumu veikšanā samazinās.

Pēc absolūtās likviditātes koeficienta aprēķiniem var spriest, ka uzņēmumam nav bijusi spēja segt tūlītējos īstermiņa saistību maksājumus laicīgi, kas iespējams, aizdevēju skatījumā mazina cieņu pret uzņēmumu vai vēlmi turpmākai sadarbībai.

Aprēķinot kopējās likviditātes koeficientu var novērot, ka rādītājs krītas laika posmā no 2012. līdz 2014.gadam. taču uzņēmuma likviditātes gadījumā uzņēmums būtu spējīgs atmaksāt savas īstermiņa saistības.

Ātrās likviditātes rādītājs liecina par to, ka uzņēmums spēja operatīvi norēķināties ar savām īstermiņa saistībām tikai 2012.gadā, abos turpmākajos gados uzņēmuma likviditāte ir zema.

Pēc darba kapitāla aprēķina var secināt, ka uzņēmumam nevienā gadā nedraud bankrots, taču pakāpeniski samazinās spēja operatīvi norēķināties ar debitoriem, precīzāk ar īstermiņa saistībām.

3.2. Uzņēmuma kapitāla struktūras un vērtības analīze

Šajā nodaļā autore veiks uzņēmuma kapitāla struktūras, aktīvu finansēšanas un pašu kapitāla apjoma novērtējumu.

Kapitāla struktūras rādītāji raksturo kreditoru un investoru interešu aizsargāšanas pakāpi un uzņēmuma līdzekļu avotu struktūru. Novērtējot finansiālo stabilitāti, potenciālie investori un kreditori vēlas noskaidrot, cik lielā mērā analizējamais uzņēmums ir atkarīgs no aizņemtā kapitāla, kā arī, cik lielā mērā tas var paļauties pašu kapitāla pietiekamību. Rādītāji tiek aprēķināti šādam nolūkam:

- Lai noteiktu saistību attiecību pret pašu kapitālu vai aktīvu kopsummu;
- Lai novērtētu uzņēmuma iespējas paaugstināt saistību summu;
- Lai palīdzētu novērtēt uzņēmuma spēju noteiktā termiņā nokārtot saistības.

Šie rādītāji ir:

$$1) \text{ Pašu kapitāla īpatsvara kopējā kapitāls} = \frac{\text{pašu kapitāls}}{\text{aktīvu kopsumma}} \quad [3.10.]^1$$

$$2) \text{ Aizņemtā kapitāla īpatsvars} = \frac{\text{aizņemtais kapitāls}}{\text{aktīvu kopsumma}} \quad [3.11.]^1$$

Šis rādītājs rāda aizņemtā kapitāla līdzdalības pakāpi uzņēmuma rīcībā esošo aktīvu finansēšanā. Aizņemtā kapitāla iesaistīšana izsauc procentu maksājumus, kā arī maksājumus saistību atmaksai.¹

$$3) \text{ Finanšu svira} = \frac{\text{aizņemtais kapitāls}}{\text{pašu kapitāls}} \quad [3.12.]^1$$

Tabula 3.6.

SIA „New Rosme” kapitāla struktūras rādītāji 2012. - 2014.gados *

	2012.	2013.	2014.
Pašu kapitāla īpatsvars kopējā kapitālā	0,716	0,615	0,399
Aizņemtā kapitāla īpatsvars	0,276	0,380	0,552
Finanšu svira	0,386	0,617	1,240

Pēc tabulas datiem var secināt, ka pašu kapitāla rādītājs ir pasliktinājies, pie tā ir vainojami pārskata gada zaudējumi, kas sastāda 743 449 EUR. 2014. gadā pašu kapitāls sastāda tikai 23 % no kopējā kapitāla.

Aizņemtā kapitāla īpatsvara rādītājs 2014. gadā ir augstāks nekā iepriekšējos divos gados. Kreditori parasti vēlas, lai šis rādītājs būtu zemāks, jo līdz ar to ir drošākas iespējas netraucēti saņemt aizdotās summas. Ja šis rādītāja līmenis ir pārāk augsts, tad ir jāpazemina saistību summa, vai arī ir nepieciešams papildus saņemt ilgtermiņa aizņēmumu, lai ar to dzēstu īstermiņa saistības, kurām tuvojas dzēšanas termiņš.

Finanšu sviras rādītāju izmanto, lai spriestu par uzņēmuma finansiālo neatkarību. Jo augstāka finanšu svira, jo augstāka būs atkarība no kreditoriem. Uzskata, ja šis koeficients pārsniedz 1, tad uzņēmuma finansiālā stabilitāte ir sasniegusi kritisko punktu. Kreditori parasti dod priekšroku zemākam šī koeficienta līmenim, jo tas ir saistīts ar mazāku risku,

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000.227.lpp.

uzņēmuma dalībnieku lielāku ieguldījumu uzņēmuma kapitālā. Pēc tabulas datiem ir redzams, ka 2014. gadā finanšu sviras rādītāja stāvoklis bija kritisks.¹

Pašu kapitāla apjoma, sastāva novērtējums

Tabula 3.7.

SIA „New Rosme” Pašu kapitāla struktūra 2012. - 2014.gadā, EUR

PAŠU KAPITĀLS	2012.	2013.	2014.
Daļu kapitāls	920706	920706	920706
Rezerves			
Likumā noteiktās rezerves	219313	219313	219313
Nesadalītā peļņa			
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	2068938	2135930	2281939
Pārskata gada peļņa	66992	146009	-743449
KOPĀ:	3275949	3421958	2678509

Uzņēmuma SIA „New Rosme” daļu kapitāls sastāda 920706 eiro, rezerves sastāda 219313 eiro. Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa ir palielinājusies apskatīto 3 gadu laikā un 2014.gadā sastāda 2281939 eiro. Pārskata gada peļņa 2012.gadā bija 66992 eiro un 2013.gadā palielinājās uz 146009 eiro, taču 2014.gadā ir manāma krasa lejupslīde un pārskata gada peļņa pārvēršas par zaudējumiem 743449 eiro apmērā. Rezultātā kopējais pašu kapitāls ir samazinājies no 3421958 eiro 2013.gadā uz 2678509 eiro 2014.gadā.

Uzņēmuma finansēšana ir viens no visvairāk pētītajiem jautājumiem uzņēmējdarbības finansēs. Kapitāla struktūrai ir liela nozīme uzņēmuma vērtības noteikšanā, pareizi noteikta un izvēlēta pašu un aizņemtā kapitāla attiecība var maksimizēt uzņēmuma vērtību un minimizēt kapitāla cenu, tādēļ šis jautājums ir sevišķi svarīgs arī dažādos ekonomikas cikla posmos. Ekonomikas stāvoklis ietekmē uzņēmuma rentabilitāti, likviditāti un citus rādītājus, kā rezultātā finanšu menedžeris maina uzņēmuma kapitāla struktūru. Galu galā kapitāla struktūras izmaiņas var ietekmēt arī uzņēmuma vērtību. Tādēļ kapitāla struktūras un to ietekmējošo faktoru jautājums ir aktuāls.

Bilances pasīva kontos tiek atspoguļoti sabiedrības valdījumā esošo līdzekļu avoti (no kurienes tie nākuši (dibinātājiem, otrā daļa no citiem kreditoriem, pārvērtējot ilgtermiņa

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 229.lpp.

aktīvus un savas akciju uzcenojums). Galvenais no tiem ir pamatkapitāls, ko veido dibinātāju ieguldījumi saskaņā ar dibināšanas protokolu, emitējot akcijas.

Ieguldījumi gan naudā, gan mantiskie, bet obligāti gada laikā pēc sabiedrības dibināšanas. Daļas tiek ieguldītas dibināšanas brīdī (ne mazāk kā 1/2) grāmatojams, saskaņā ar statūtiem un dibināšanas protokolu.

No peļņas var veidot dažādas rezerves dažādiem gadījumiem, var palikt kā nesadalītā peļņa, kuru varēs sadalīt dividendēs vienu reizi gadā dalībnieku kārtējā sapulcē. Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve, tās palielinājuma un samazinājuma uzskaitē tiek veikta analītiski.

Pamatlīdzekļu un ilgtermiņa finanšu ieguldījumu novērtējumu pārvērtē, ja šāds palielinājums ir ilgstošs, tāpat pazemina ilgtermiņa ieguldījumu novērtējumu, ja samazinājums ir nozīmīgs un ilgstošs.

Kontu 313 "Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve" paredzēts lietot, vienīgi palielinoties objekta atjaunošanās vērtībai. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem pārvērtē vienīgi akcijas, daļas vai vērtspapīrus, ja to biržas kurss ir nozīmīgi un nepārejoši paaugstinājies/pazeminājies. Tā kā šādu vērtspapīru kurss vienmēr ir pakļauts svārstībām, tad to pārvērtēšana ir lietojams piesardzības princips.

Likvidējot pārvērtētu ilgtermiņa objektu, vērtības palielinājuma neamortizētās summas noraksta ieņēmumos, iepriekš atskaitot vērtības samazinājumu, ja tāds ir bijis (peļņas /zaudējuma metode).

Nepārvērtē nemateriālos ilgtermiņa ieguldījumus.

Kontam 313 "Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve" iekārtojami subkonti:

3131 "Pamatlīdzekļu pārvērtēšanas rezerve";

3132 "Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve.

Konta 313 debets korespondē ar šādu kontu kredītiem, grāmatojot:

12., 13.. – ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumu (ja to vērtība agrāk ir bijusi palielināta);

8... – norakstīto likvidēto pamatlīdzekļu vērtības palielinājumu.

Konta 313 kredīts korespondē ar kontu 12., 13.. debetiem, grāmatojot ilgtermiņa ieguldījumu vērtības palielinājumu.

Uzņēmumam uzsākot darbību, uzņēmuma pašu kapitālu veido tikai īpašnieku personīgie ieguldījumi. Darbības laikā pašu kapitāla lielums ietekmē uzņēmuma saimniekošanas rezultāti. Ja uzņēmums strādā veiksmīgi un tā ieņēmumi pārsniedz izmaksas,

tad rodas peļņa, kas palielina uzņēmuma pašu kapitālu. Savukārt, ja izmaksas pārsniedz ieņēmumus, tad saimniekošanas rezultāts ir zaudējumi, kas samazina pašu kapitālu.¹

Kopsavilkums

Uzņēmuma kapitāla struktūras rādītāji, tāpat kā iepriekšējie rādītāji parāda to, ka situācija uzņēmumā pasliktinās. Pārskata gada zaudējumu dēļ, 2014.gada pašu kapitāla īpatsvars sastāda 39,9% no kopējā kapitāla, tas ir pazeminājies salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem.

Likumsakarīgi, pazeminoties pašu kapitāla īpatsvaram, palielinās aizņemtā kapitāla īpatsvars, 2014.gadā tas ir 55%, šajā situācijā uzņēmumam būtu jācenšas pazemināt rādītāju, mēģinot segt īstermiņa saistības, bet kā apskatījām nodaļā par likviditāti, uzņēmumam ir problēmas īstermiņa saistību segšanā, tāpēc iespējams ir jāņem papildus ilgtermiņa aizņēmumi, lai risinātu šo problēmu.

Spriežot par uzņēmuma finansiālo neatkarību, ir redzams, ka 2014.gadā uzņēmuma stāvoklis ir kritisks un SIA „New Rosme” ir pilnībā atkarīga no kreditoriem.

3.3. Ilgtermiņa ieguldījumu analīze

Šajā nodaļā autore novērtēs ilgtermiņa ieguldījumu struktūru, veiks ilgtermiņu ieguldījumu apgrozības analīzi un pētīs pamatlīdzekļus.

Ilgtermiņa ieguldījumi ir līdzekļi, kurus paredzēts izmantot ilgāk par vienu gadu vai kuri ieguldīti ilglietojamā īpašumā.

Ilgtermiņa ieguldījumus iedalās trīs grupās:

- nemateriālie ieguldījumi;
- pamatlīdzekļi;
- finanšu ieguldījumi.

Uzņēmums ilgtermiņa ieguldījumus veic, lai radītu saimnieciskajai darbībai nepieciešamo vidi un materiāli tehnisko bāzi un tādējādi nodrošinātu ieņēmumus ilgstošā laika periodā. Parasti ilgtermiņa līdzekļu iegāde saistīta ar lieliem kapitālieguldījumiem, kuri nodrošinās ienākumu nākotnē garākā laika posmā.¹

¹ Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A. Finanšu grāmatvedība. Rīga : Izglītības soļi, 2004. 137.; 139.lpp.

¹Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A. Finanšu grāmatvedība. Rīga : Izglītības soļi, 2004. 137.; 139.lpp.

„New Rosme” Ilgtermiņa ieguldījumu rādītāji 2012. - 2014. gados, EUR

ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI	31.12.2012.	31.12.2013.	31.12.2014.
Nemateriālie ieguldījumi			
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	3 499	14 677	5 180
KOPĀ	3 499	14 677	5 180
Pamatlīdzekļi			
Zemes gabali, ēkas un būves, ilggadīgie stādījumi	64 617	65 088	59 961
Iekārtas un mašīnas	174 272	180 537	136 541
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	238 776	200 376	154 254
Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	12 960	13 189	6 737
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	498	496	-
KOPĀ	491 123	459 687	357 493
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi			
Aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem	3 779	181 557	82 131
Līdzdalība radniecīgā uzņēmuma kapitālā	-	150 000	111 283
Atliktā nodokļa aktīvs	21 296	38 303	15 178
KOPĀ	25 075	369 860	208 592
KOPĀ ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI	519 697	844 224	571 265

Ilgtermiņa ieguldījumi stipri neatšķiras 2012. un 2014. gados, to starpība ir 51568 eiro, taču kritums no 2013. uz 2014. gadu ir liels, tie ir 272959 eiro, tas ir skaidrojams ar uzņēmuma finansiālajām grūtībām, līdz ar to uzņēmums vairs netērē tik daudz līdzekļus ilgtermiņa ieguldījumos. Nemateriālie ieguldījumi 2013.gadā salīdzinot ar 2012. gadu bija kāpuši 4 reizes, taču 2014.gadā tie atkal noslīdēja par 9497eiro zemāk. Uzņēmums 2014.gadā ievērojami ir sācis taupīt pārējiem pamatlīdzekļiem un inventāram, kā arī avansa maksājumus par pamatlīdzekļiem vairs neveic. Ieguldījumus nomātajos pamatlīdzekļos 2014.gadā uzņēmums veic uz pusi mazākus kā iepriekšējos divos gados. 2012.gadā aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem, bija mazi: 3779 eiro, taču 2013.gadā tie pieauga līdz 181557 eiro, taču 2014.gadā ir redzams, ka uzņēmumam ir grūtības un tas aizdod 82131 eiro.

Ilgtermiņa ieguldījumu apgrozības analīze

Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients raksturo ilgtermiņa ieguldījumu intensitāti neto apgrozījuma veidošanā. Ja koeficienta līmenis ir zems un tam ir tendence samazināties,

tas nozīme, ka ilgtermiņa ieguldījumos ir investēts par daudz līdzekļu, salīdzinot ar ražošanas un realizācijas apjomiem. Šādos gadījumos uzņēmumam ir lietderīgi liekos pamatlīdzekļus pārdot vai uz laiku iznomāt. Šādā ceļā saņemtos līdzekļus vajadzētu ieguldīt efektīvāk, vai arī atmaksāt saistības, vai ieņēmumus izmaksāt dividendēs, vai paplašināt uzņēmējdarbību.

$$\text{Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Ilgtermiņa ieguldījumi}} \quad [3.13.]$$

$$\text{Pamatlīdzekļu aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Pamatlīdzekļu kopsumma}} \quad [3.14.]$$

Šie koeficienti atspoguļo, cik lieli naudas līdzekļi ir ieguldīti ilgtermiņa ieguldījumos.¹

Tabula 3.9.

SIA „New Rosme” ilgtermiņa ieguldījumu un pamatlīdzekļu aprites rādītāji 2012. - 2014.gados *

	2012.	2013.	2014.
Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients	15,567	13,759	10,679
Pamatlīdzekļu aprites koeficients	16,932	19,738	18,498

Analizējot ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficientu SIA „New Rosme” var secināt, ka kopš 2012. gadā vērojams ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficienta pakāpenisks kritums. Tas liecina par to, ka uzņēmuma rīcībā esošo līdzekļu izmantošanas efektivitāte ir pazeminājusies. Šo līmeni varētu atkal paaugstināt, pārdodot daļu pamatlīdzekļu un saņemtos līdzekļus izmantot efektīvāk, piemēram, apmaksājot saistības.²

Izvērtējot pamatlīdzekļu aprites koeficientu, var novērot, ka 2013.gadā koeficients ir augstāks kā 2012., taču 2014. gadā kritums ir neliels.

Pamatlīdzekļi ir uzņēmuma materiālie ilgtermiņa ieguldījumi, kurus uzņēmums tur, lai izmantotu preču ražošanai, pakalpojumu sniegšanai, iznomāšanai citiem vai administratīviem mērķiem, un kuru paredzēts lietot ilgāk par vienu pārskata periodu.³

Lai uzņēmums varētu veikt uzņēmējdarbību, tam nepieciešamas darba galdi, datori, transporta līdzekļi u.c. Respektīvi, uzņēmumam jātur tādas iekārtas, kas nodrošinātu tā attiecīgu funkciju izpildi. Tādas funkcijas var būt gan datu apkopošana, analīze (datoru

¹ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J. Finanšu pārskatu analīze. Rīga. Latvijas Universitāte. 2001. 32.lpp,

² Rurāne M. *Finanšu pārvaldība*. Latvijas izglītības fonds, 2000. 236.lpp.

³ Grandāne M., Martemjanova E., Mārāne I., Mežaraupe V., Soopa A. Finanšu grāmatvedība. Rīga: Izdevniecība Raka, 2004. 56.lpp.

sistēma), pamatražošana (specializētas iekārtas, šujmašīnas, darba galdi), transportēšana (automobiļi) utt.

Izmantojot pamatlīdzekļus savā darbībā, uzņēmumam jārēķinās ar to, ka laika gaitā tie var sabojāties, nolietoties utt. Tas var radīt kavēkļus uzņēmuma darbībai. Jebkuram uzņēmumam ir jāamortizē savi pamatlīdzekļi. Amortizācija būtībā ir pamatlīdzekļu nolietojums naudas formā. Tāpēc ir svarīgi zināt un izprast, kā tiek rēķināts pamatlīdzekļu nolietojums jeb amortizācija, kādas ir tā aprēķināšanas metodes, kura metode ir labāka.

Pamatlīdzekļu derīgās lietošanas laiku uzņēmuma finanšu saimnieciskās darbības vajadzībām nosaka uzņēmuma vadītājs, pamatojoties uz faktoriem, kas raksturo pamatlīdzekļu nolietošanu.

Lai sistemātiski sadalītu pamatlīdzekļa nolietojamo vērtību tā lietderīgās lietošanas laikā, piemēro šādas nolietojuma aprēķina metodes:

- lineārā metode – nolietojumu sadalot vienmērīgi visā objekta lietošanas laikā;
- ģeometriski un aritmētiski degresīvā metode – pieņemot, ka objekta lietošanas sākumā tā nolietojums ir lielāks, bet turpmākajos gados samazinās;
- pēc izpildīto darbu apjoma – iepriekš paredzot ar pamatlīdzekli saražotās produkcijas vai veikto darbu apjomu.¹

Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķins nodokļu vajadzībām tiek veikts vienu reizi gadā, neatspoguļojot to grāmatvedības uzskaites kontos.

Nolietojumu sāk rēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļu nodošanas ekspluatācijā un izbeidz ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc norakstīšanas vai pēc vērtības pilnīgas iekļaušanas izmaksās. Pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināms katru mēnesi šim nolūkam iekārtojot uzskaites kartiņas atbilstoši likuma normām.²

Uzņēmumā SIA „New Rosme” pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanā piemēro lineāro metodi.

Uzņēmumam SIA „New Rosme” kopējo pamatlīdzekļu summa 2012. gadā ir 491 123 eiro, 2013.gadā ir 459 687 eiro, bet 2014.gadā ir 357 493 eiro. Pamatlīdzekļu kritums var būt skaidrojams ar uzņēmuma finansiālajām grūtībām, uzņēmums cenšas ietaupīt naudas

¹ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J. Finanšu pārskatu analīze. Rīga. Latvijas Universitāte. 2001. 41.lpp.

² Grandāne M., Martemjanova E., Mārāne I., Mežaraupe V., Soopa A. Finanšu grāmatvedība. Rīga: Izdevniecība Raka, 2004. 62.lpp.

līdzekļus un tērēt tos vairāk nepieciešamām vajadzībām, tādejādi tiek pārdota daļa pamatlīdzekļu, piemēram, uzņēmuma īpašumā esošās automašīnas.

Kopsavilkums

Pēc ilgtermiņa ieguldījumu un pamatlīdzekļu aprites rādītāju aprēķināšanas var secināt, ka 3 pētāmo gadu laikā pazeminās uzņēmuma rīcībā esošo līdzekļu izmantošanas efektivitāte, uzņēmumam būtu jācenšas paaugstināt ilgtermiņu ieguldījumu un aprites koeficientu, pārdodot daļu pamatlīdzekļu un saņemtos līdzekļus izmantot efektīvāk, kā redzams ilgtermiņa ieguldījumu struktūras tabulā uzņēmums jau ir pārdevis daļu no pamatlīdzekļiem 2014.gadā, taču būtu ieteicams pārdot vēl pamatlīdzekļus, lai ātrāk atjaunotu finansiālo stabilitāti.

3.4. Apgrozāmo līdzekļu izmantošanas efektivitātes novērtējums

Uzņēmuma līdzekļu aprites rādītāji raksturo uzņēmuma līdzekļu izmantošanas efektivitāti. Aprites rādītājiem ir liela nozīme uzņēmuma finansiālā stāvokļa novērtēšanā, jo līdzekļu aprites ātrums ir to pārvērtēšanas naudas formā ātrums, kas tieši ietekmē uzņēmuma maksātspēju. Bez tam līdzekļu aprites ātruma palielināšanās ar citiem vienādiem noteikumiem atspoguļo uzņēmuma ražošanas potenciāla paaugstināšanos. Līdzekļu aprites ātrumu var aprēķināt uzņēmuma visiem līdzekļiem vai tā atsevišķām daļām. Svarīgākie šīs grupas rādītāji ir ražošanas krājumu aprites koeficients, ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients, visu aktīvu aprites koeficients un debitoru aprites koeficients.¹

Nodaļas turpinājumā autore veiks SIA „New Rosme” krājumu aprites un debitoru parādu aprites analīzi un aprēķinās krājumu aprites un debitoru parādu aprites ātrumu.

Krājumu aprites analīze

Atsaucoties uz 2014.pārskata gada bilanci, var secināt, ka uzņēmuma krājumi sastāda 4 098 910 EUR, savukārt 2013.gada krājumu apjoms ir mazāks par 723 121 EUR un veido 3 375 789 EUR vērtību. SIA „New Rosme” 2013. un 2014.gada krājumu struktūra ir atspoguļota 3.10. tabulā.

Tabula 3.10.

SIA „New Rosme” krājumu struktūra 2012. - 2014.gados *

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 236.lpp.

Krājumi	31.12.2012.		31.12.2013.		31.12.2014.		Novirze, % punkti	Novirze, % punkti
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	2013/2012	2014/2013
Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	674040	23,82	839874	24,88	579598	14,14	1,06	-10,74
Nepabeigtie ražojumi	188989	6,68	433599	12,84	159922	3,90	6,16	-8,94
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	1702476	60,17	1985921	58,83	3325878	81,14	-1,34	22,31
Avansa maksājumi par precēm	143780	5,08	94686	2,80	33512	0,82	-2,28	-1,98
Prece ceļā	120103	4,24	21709	0,64	-	0	-3,6	-0,64
KOPĀ:	2829388	100	3375789	100	4098910	100	-	-

Analizējot uzņēmuma krājumu struktūru var secināt, ka 2014.gadā krājumi ir pieauguši, salīdzinot ar 2013.gadu par 21.42 % un veido 4 098 910 EUR vērtību. Krājumi veido vislielāko bilances aktīvu daļu. Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli 2014.gadā ir samazinājušies par 10.74% punktiem. Nepabeigtie ražojumi par 8,94% punktiem. Savukārt ir samazinājusies preces ceļā vērtība par 0.64% punktiem, avansa maksājumi par precēm par 1.98% punktiem un gatavie ražojumi un preces pārdošanai ir pieauguši par 22.31% punktiem.

Vislielāko krājumu struktūru veido gatavie ražojumi un preces pārdošanai. 2014.gadā tie veido 81.14% no krājumu kopējās struktūras, bet 2013.gadā 58.83% no krājumu kopējās struktūras. Gatavo ražojumu un preču pārdošanai krasais kāpums ir skaidrojams ar Krievijas veiclāku aizvēršanu ekonomiskās nestabilitātes dēļ, līdz ar to preces no šiem veikaljiem stāv noliktavās un netiek izmantotas.

Krājumu pārvaldībai ir svarīga un atbildīga uzņēmuma darbības sastāvdaļa. Apgrozāmā kapitāla ieguldījumi nemateriālo vērtību krājumos lielā daļā uzņēmumu veido ievērojamu uzņēmuma aktīvu daļu. Tādēļ ir ļoti svarīgi sekot, lai šie krājumi tiktu izmantoti racionāli un lai kapitāls, kas ieguldīts krājumos, nekļūtu nepamatoti liels, kā šajā gadījumā.

Krājumu efektīva pārvaldība ļauj paātrināt kapitāla apriti un paaugstināt tā ienesi, samazināt krājumu uzglabāšanas izmaksas, izbrīvēt daļu no kapitāla, ko uzņēmums var izmantot citu aktīvu veidošanai.

Efektīva krājumu pārvaldība tiek panākta, ja: tiek optimizēts krājumu apjoms un struktūra, tiek minimizētas to uzglabāšanas izmaksas, tiek nodrošināta krājumu plūsmas efektīva kontrole.¹

Krājumu aprites koeficients rāda, cik reizes gadā ir apritējuši ražošanas krājumos ieguldītie līdzekļi (kapitāls). Šis koeficients rāda ātrumu ar kādu ražošanas krājumi tiek pārvērsti skaidras naudas formā. Zems šī koeficienta rādītājs rāda, ka krājumos ir ieguldīts daudz līdzekļu un iesaldēts kapitāls, kas nenes peļņu, palielinās noliktavu izmaksas un risks. Turpretī, ja šis rādītājs ir pārāk augsts, preču krājumi ir pārāk mazi, kas var radīt sarežģījumus produkcijas ražošanā vai preču apgrozījuma samazināšanos tirdzniecības uzņēmumā.²

$$\text{Krājumu aprites ātrums} = \frac{\text{Pārdoto produktu ražošanas izmaksas}}{\text{Vidējā krājumu summa}} \quad [3.15.]^3$$

Tabula 3.11.

SIA „New Rosme” krājumu aprites rādītāji 2012. - 2014.gados *

	2012.	2013.	2014.
Krājumu aprites koeficients	1,96	2,19	1,5

Visos trīs apskatītajos gados, krājumu aprites koeficients ir zems, 2012.gadā tas ir 1,96 reizes, 2013.gadā tas nedaudz pieaug un ir 2,19 reizes, bet 2014.gadā rādītājs samazinās un ir 1,5 reizes, tas nozīmē, ka 2014.gadā ražošanas krājumos ieguldītie līdzekļi ir apritējuši 1,5 reizes, krājumu aprites koeficientā atspoguļojas iepriekš runātais, Krievijas veikalu aizvēršanas dēļ, noliktavās stāv 4 veikalu krājumi un uzņēmuma finansiālā stabilitāte cieš, tik daudz krājumus turot noliktavā, palielinās arī izmaksas (noliktavu izmaksas).

Debitoru parādu aprites koeficients

Atsaucoties uz 2014.pārskata gada bilanci, var secināt, ka uzņēmuma debitori sastāda 1 326 572 EUR, savukārt 2013.gada debitoru apjoms ir mazāks par 74 566 EUR un veido

¹ Rurāne M. Uzņēmuma finanses. – Rīga: Apgāds „Jumava”, 2007. 75. - 76.lpp.

² Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 236.-237.lpp.

³ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000.237.lpp

1 252 006 EUR vērtību. SIA „New Rosme” 2013. un 2014.gada debitoru parādu struktūra ir atspoguļota 3.12. tabulā.

Tabula 3.12.

SIA „New Rosme” debitoru parādu struktūra 2012. - 2014.gados

	31.12.2012.		31.12.2013.		31.12.2014.		Novirze, % punkti	Novirze, % punkti
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	2013/2012	2014/2013
Debitori								
Pircēju un pasūtītāju parādi	694001	53,24	810048	64,70	718163	54,14	11,46	-10,56
Aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem	65133	5,47	125009	9,98	115583	8,71	4,51	-1,27
Radniecīgo uzņēmumu parādi	205942	17,28	250827	20,03	358039	26,99	2,75	6,96
Citi debitori	188427	15,81	39044	3,12	108223	8,16	-12,69	5,04
Nākamo periodu izmaksas	35543	2,98	26552	2,12	265654	20,02	-0,86	17,90
Uzkrātie aizņēmumi no darījumiem	2486	0,21	526	0,04	-	0	-0,17	-0,04
KOPĀ:	1191533	100	1252006	100	1326572	100	-	-

Analizējot uzņēmuma debitoru parādu struktūru ir redzams, ka 2014. gadā debitori ir pieauguši, salīdzinot ar 2013. gadu par 5,95% un veido 1 326 572 EUR vērtību. Pircēju un pasūtītāju parādi 2014. gadā ir samazinājušies par 10,56%, aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem ir samazinājušies par 1,27%. Palielinājušies par 6,96% ir radniecīgo uzņēmumu parādi kā arī citi debitori par 5,04% un nākamo periodu izmaksas ir pieaugušas par 17,9%. Uzkrātie aizņēmumi no darījumiem ir samazinājušies par 0,04%.

Vislielāko debitoru struktūru veido pircēju un pasūtītāju parādi. 2014. gadā tie veido 54,14% no debitoru kopējās struktūras, bet 2013. gadā 64,70% no kopējās struktūras.

Pēc debitoru parādu aprites koeficienta spriež, cik reizes vidēji gada laikā debitoru parādi pārvērtušies naudas līdzekļos. Koeficientu aprēķina, realizētās produkcijas vērtību (apgrozījumu) dalot ar vidējo debitoru parādu summu. Debitoru parādu aprites laiku ir iespējams aprēķināt arī dienās. Šim nolūkam pētāmā gada dienu skaitu dala ar apskatītajiem

koeficientiem. Tādā veidā var noteikt, cik dienas gadā vidēji ir nepieciešams debitoru parādu saistību dzēšanai.¹

$$\text{Debitoru parādu aprites ātrums} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Vidējā debitoru parādu summa}} \quad [3.16.]^1$$

$$\text{Debitoru parādu vidējais dzēšanas periods} = \frac{\text{Dienas (365)}}{\text{Debitoru parādu aprites ātrums}} \quad [3.17.]^1$$

Tabula 3.13.

SIA „New Rosme” debitoru parādu aprites rādītāji 2012. - 2014.gados *

	2012.	2013.	2014.
Debitoru parādu aprites koeficients	7,09	7,68	5,86
Debitoru parādu vidējais dzēšanas periods, Dienas	51	47	62

SIA „New Rosme” debitoru parādu aprites koeficients 2013.gadā bija palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo, 2012.gadu, rezultātā, tas 2013.gada laikā vidēji 7,68 reizes debitoru parādi pārvērtās naudas līdzekļos, 2014.gadā šis rādītājs bija krities uz vidēji 5,86 reizēm.

Arī vidējais debitoru parādu dzēšanas periods ir pasliktinājies 2014.gadā attiecībā pret iepriekšējiem diviem gadiem. 2012.gadā uzņēmumam vidēji bija nepieciešamas 51 diena, lai dzēstu debitoru parādus, 2013.gadā situācija uzlabojās, bija nepieciešamas 47 dienas, taču 2014.gadā jau, bija nepieciešamas 62 dienas.

Kopsavilkums

Autores secinājumi par 3.4. nodaļu ir sekojoši:

Krājumu un debitoru kopējais apjoms 2014.gadā ir palielinājies un to aprite ir samazinājusies, Krievijas veikalu slēgšanas dēļ krājumu kopējais apjoms 2014.gadā ir 4098910eiro, bet debitoru kopējais apjoms sastāda 1326572eiro, uzņēmumam ir grūtības esošos krājumus realizēt un pārvērst naudas līdzekļos, līdz ar to ir grūtības norēķināties laicīgi ar debitoriem un 2014.gadā vidēji, lai dzēstu savus parādus SIA „New Rosme” ir nepieciešamas 62 dienas, kas ir par 15 dienām vairāk kā 2013.gadā.

¹ Rurāne M. Finanšu pārvaldība. Latvijas izglītības fonds, 2000. 239.lpp.

3.5. Izmaksu un rentabilitātes analīze

Šajā nodaļā tiks veikta izmaksu analīze pēc peļņas vai zaudējumu datiem, pēfīta komerciālās darbības rentabilitāte un apskatīti pašu kapitāla rentabilitātes ietekmējošie faktori, tiks veikts pašu kapitāla rentabilitātes aprēķins pēc Du pont formulas,

Atsaucoties uz 2014. pārskata gada peļņas vai zaudējuma aprēķinu var secināt, ka kopējā situācija uzņēmumā ir pasliktinājusies, pārskata gada peļņa kopš 2012. gada ir pazeminājusies 11 reizes, rezultātā 2014. gadā ir zaudējumi 743 449 EUR. 2013. gadā, uzņēmuma peļņa bija palielinājusies salīdzinājumā ar 2012. gadu, taču 2014. gadā kritums bija ļoti straujš un sagādā uzņēmumam grūtības. Apgrozījums 2014.gadā ir pazeminājies 1 825 502 eiro, bet pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas ir pieaugušas par 1 183 407 eiro, līdz ar to bruto peļņa 2014.gadā 642 095 eiro, SIA „New Rosmei” vajadzētu padomāt par produkcijas cenu pazemināšanu, palielinot pieprasījumu, un ražošanas izmaksu samazināšanu, tādejādi, iespējams, uzlabotu Bruto peļņas rādītāju. Redzams, ka uzņēmums 2014.gadā ir samazinājis administrācijas izmaksas, taču tas neatsver lielās izmaksas, kas ir pie procentu maksājumiem un pārējām saimnieciskās darbības izmaksām. Arī tas, ka 2014.gadā ir palielinājušies pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgie ieņēmumi par 3 361 eiro, attiecībā pret 2012.gadu nemaina to, ka 2014. pārskata gadā uzņēmumam ir lieli zaudējumi: 743 449 eiro.

Tabula.3.14.

SIA „New Rosme” Peļņas vai zaudējumu aprēķina struktūra 2012.-2014.. gados, EUR*

	2012.		2013.		2014.	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%
Neto apgrozījums	8 328 696	100	9 383 764	100	7 558 262	100
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-6 121 091	73,5	-6 787 231	72,3	-5 603 824	74,1
Bruto peļņa	2 207 606	26,5	2 596 533	27,7	1 954 438	25,9
		100		100		100
Pārdošanas izmaksas	-1 458 072	66	-1 687 217	65	-1 781 285	91,1
Administrācijas izmaksas	-558 792	25,3	-605 042	23,3	-537 388	27,5
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	54 305	2,5	81 316	3,1	11 060	0,56

Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	-35 566	1,6	-154 337	5,9	-308 530	15,8
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	353	0,01	6 979	0,26	10 340	0,52
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	-85 919	3,8	-27 624	1	-54 170	2,8
Peļņa pirms nodokļiem	123 915	5,5	210 608	8,1	-705 535	-36,1
		100		100		100
Uzņēmuma ienākuma nodoklis	-27 180	21,9	-71 488	33,9	-3 964	1
Atliktais ienākuma nodoklis	-20 387	16,5	17 008	-8,1	-23 125	3
Pārējie nodokļi	-9 357	7,6	-10 118	4,8	-10 825	2
Pārskata gada peļņa	66 992	54,1	146 009	69,3	-743 449	94

Lai varētu novērtēt izmaksu īpatsvara izmaiņas SIA „New Rosme” peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tika aprēķināti procentuālie rādītāji pēc vertikālās analīzes, kas jau tika apskatīta pie uzņēmuma likviditātes 3.1. nodaļā.

Pēc tabulas datiem ir redzams, ka 2014.gadā salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem izmaksas ir pieaugušas, bet ieņēmumi ir samazinājušies visos peļņas vai zaudējumu aprēķina laukos.

Neto apgrozījums 2014.gadā ir mazāks kā iepriekšējos divos gados, pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2014.gadā ir pieaugušas par 2% salīdzinājumā ar 2013.gadu, likumsakarīgi, bruto peļņa ir samazinājusies par 2%. 2014.gadā pārdošanas izmaksas ir stipri pieaugušas attiecībā pret iepriekšējiem gadiem, tie ir 26% attiecībā pret 2013.gadu, taču šis lielais procentuālais īpatsvars ir skaidrojams ar bruto peļņas zemo rādītāju, jo pārdošanas izmaksas pašas nav krasi palielinājušās. Administrācijas izmaksas uzņēmums ir centies samazināt, lai samazinātu procentuālo īpatsvaru, taču, procentuālais īpatsvars, arī administratīvajām izmaksām ir palielinājies, bruto peļņas dēļ, pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi ir samazinājušies. Procentuāli 5 reizes, bet reālajos skaitļos 7 reizes 2014.gadā attiecībā pret 2013.gadu. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas pēc vertikālās analīzes aprēķina rezultātiem ir pieaugušas, gandrīz, 3 reizes. 2014.gadā peļņa pirms nodokļiem ir negatīva, tātad uzņēmumam ir zaudējumi vēl pirms nodokļu apmaksāšanas. Attiecībā pret 2013.gadu procentuāli peļņa ir samazinājusies 3 reizes. Rezultātā 2014.pārskata gadā zaudējumi ir 743449 eiro.

Bruto peļņu vai zaudējumus” aprēķina kā starpību starp posteņiem „Neto apgrozījums” un „Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas” uzrādītajām summām.

„Neto apgrozījums” ir ieņēmumi no sabiedrības pamatdarbības, produkcijas pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, no kuriem atskaitīta tirdzniecības atlaide un citas piešķirtās atlaides, kā arī pievienotās vērtības nodoklis un citi nodokļi, kas tieši saistīti ar pārdošanu.

„Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas” atspoguļo pārdotās produkcijas, preču vai pakalpojumu ražošanas vai iegādes tiešās izmaksas.

„Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem” tiek noteikta aprēķina ceļā, t.i., no posteņa „Bruto peļņas vai zaudējumi” atskaitot izmaksu posteņus un pieskaitot ieņēmumu posteņu summas.

Tīrā peļņa jeb „Pārskata gada peļņa vai zaudējumi” atspoguļo uzņēmuma rīcībā palikušo peļņu (neto peļņu). To izmanto rezervju veidošanai, dividendēm un citām vajadzībām, ko noteic dalībnieku kopsapulcē.¹

Rentabilitāte ir relatīvs rādītājs, kas raksturo uzņēmuma finansiālos rezultātu, tā darbības ienesīguma līmeni un efektivitāti kopumā. Rentabilitātes rādītāji vērtē uzņēmuma ienesīgumu no dažādām pozīcijām un tiek grupēti atbilstoši ekonomiskā procesa dalībnieku interesēm.

Rentabilitātes rādītāji raksturo peļņas veidošanas faktoru vidi. Tāpēc to vērtējums ir obligāts, veicot salīdzinošo analīzi un novērtējot uzņēmuma finansiālo stāvokli. Rentabilitātes līmenis ļauj novērtēt uzņēmuma spēju saimnieciskās darbības procesā ģenerēt nepieciešamo peļņu un raksturot aktīvu un ieguldītā kapitāla izmantošanas efektivitāti. Rentabilitātes rādītāji parāda peļņas un patērēto resursu attiecības. Analizējot uzņēmuma ražošanas darbību, rentabilitātes rādītāji tiek izmantoti kā investīciju politikas un cenu veidošanas instrumenti.²

Rentabilitātes vērtēšanai absolūtā kritērija nav. Uzņēmuma īpašnieku prioritārās intereses saistītas ar uzņēmuma vērtības palielināšanu. Tādēļ kapitāla ieguldīšanai uzņēmējdarbībā ir divi galvenie mērķi:

- likviditātes nodrošināšana;
- rentabilitātes paaugstināšana.

¹ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J. Finanšu pārskatu analīze. Rīga. Latvijas Universitāte. 2001. 13.-14.lpp.

² Rurāne M. Uzņēmuma finanses. Rīga: Apgāds „Jumava”, 2007. 284.lpp.

Minētos mērķu sasniegšanai traucē daudzveidīgi ražošanas un finanšu riski. Tas nozīmē, ka uzņēmuma vadības pamatuzdevums ir prast organizēt uzņēmuma darbību nenoteiktības apstākļos tā, lai nodrošinātu uzņēmuma pastāvīgu maksātspēju un pelnīt spēju.

Uzņēmuma efektivitātes kontrolei un vērtēšanai pielieto vairākus rentabilitātes rādītājus. Tos iedala šādās grupās:

- komerciālā rentabilitāte,
- investīciju jeb ekonomiskā rentabilitāte,
- finansiālā rentabilitāte.

Komerčiālā rentabilitāte rāda, cik daudz peļņas uzņēmums ieguvis uz neto apgrozījuma vienību.¹

Komerčiālās rentabilitātes rādītājus analīzes vajadzībām detalizē šādi:

- bruto peļņas rentabilitāte,
- operatīvās darbības (pamatdarbības) rentabilitāte,
- neto peļņas rentabilitāte jeb peļņas norma.

Bruto peļņas rentabilitāte informē, cik lielā mērā neto apgrozījuma izmaiņas ietekmē bruto peļņu.

$$\text{Bruto peļņas rentabilitāte\%} = \frac{\text{Bruto peļņa}}{\text{Neto apgrozījums}} \times 100 \quad [3.18.]^1$$

Bruto peļņas koeficients parāda uzņēmuma darbības efektivitāti, cik saražoto preču vai sniegto pakalpojumu cenas ir atbilstošas tirgus stāvoklim. Bruto peļņas rentabilitātes rādītāji dod iespēju aprēķināt kādā mērā neto apgrozījuma pārmaiņas ietekmē bruto peļņas lielumu. Ar šī koeficienta palīdzību var noskaidrot, cik lielu peļņu dod katrs eiro, ko iegūst realizējot produkciju pēc apgrozījuma izmaksu segšanas.

Operatīvās darbības rentabilitātes rādītājs raksturo neto apgrozījuma vienības ienesīgumu, kuru ietekmē uzņēmuma cenu politiku un pamatdarbības izmaksas, bet neskar finanšu tirgus procentu maksājumi un uzņēmuma ienākuma nodoklis, kā arī ārkārtas izmaksas un ieņēmumi.

Tādēļ peļņa pirms procentu un nodokļu atskaitīšanas, ko sauc arī par operatīvo peļņu, var uzskatīt par uzņēmuma pamatdarbības neto rezultātu jeb ekonomisko efektu, kuru uzņēmums ir ieguvis no veiktajām saimnieciskās darbības izmaksām pārskata periodā.

¹ Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J. Finanšu pārskatu analīze. Rīga. Latvijas Universitāte. 2001. 34.lpp.

Operatīvās darbības rentabilitāti izmanto, lai kontrolētu uzņēmuma pamatdarbības (produkcijas ražošanas un pārdošanas) efektivitāti.

Šis rādītājs atspoguļo uzņēmuma produkcijas ražošanas un realizācijas efektivitāti. Neatkarīgi no neto apgrozījuma līmeņa uzņēmums vienmēr ir ieinteresēts, lai operatīvās darbības rentabilitātes līmenis būtu augstāks.¹

Operatīvās darbības rentabilitāti aprēķina šādi:

$$\begin{aligned} \text{Operatīvās darbības rentabilitāte\%} &= \\ &= \frac{\text{Peļņa pirms \% maksājumiem un nodokļiem}}{\text{Neto apgrozījums}} \times 100 \end{aligned} \quad [3.19.]^1$$

Realizācijas rentabilitāte parāda cik peļņas dod katra neto apgrozījuma vienība. Šo rādītāju ietekmē operatīvās darbības rezultāti, uzņēmuma cenu politika un operatīvās darbības efektivitāti. Tāpēc, lai uzlabotu komerciālo rentabilitāti, jāveic uzņēmuma ieņēmumu un izmaksu analīze, piemēram:

- vai ir iespējams palielināt produkcijas vai pakalpojumu cenas un līdz ar to arī bruto peļņu,
- vai ir iespējams mainīt produkcijas vai pakalpojumu klāstu, vai ir iespējams sadarboties ar piegādātājiem, kuri piedāvā izejvielas un pusfabrikātus par izdevīgākām cenām,
- vai ir iespējams samazināt daļu no pastāvīgajām izmaksām, vienlaikus saglabājot saimnieciskās darbības ieņēmumu līmeni.²

Šo pasākumu mērķis ir uzlabot realizācijas rentabilitāti, jo rezultātā tiek pārvērtēts viss peļņas vai zaudējumu aprēķins.

Šo rādītāju aprēķina:

$$\text{Realizācijas rentabilitāte\%} = \frac{\text{Neto peļņa (zaudējumi)}}{\text{Neto apgrozījums}} \times 100 \quad [3.20.]^2$$

Ekonomiskā rentabilitāte jeb visa ieguldītā kapitāla (aktīvu) rentabilitāte raksturo uzņēmuma pelnīt spēju jeb tā ienesīgumu.

Uzņēmums, izmantojot ieguldīto kapitālu jeb saimnieciskos resursus, rada peļņu (pirms procentu nomaksas par aizņemto kapitālu), no kuras pēc tam apmaksā procentu maksājumus kreditoriem, ienākuma nodokli, u.c. nodokļus valstij un atlikušo peļņas daļu novirza sadalei rezervēs un dividendēs.

¹ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi: mācību grāmata. Rīgas Tehniskā universitāte. RTU izdevniecība. Rīga. 2010. 392.lpp.

² Saksonova S. Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes. Merkūrijs LAT. Rīga. 2006. 48.lpp.

Nozares ietvaros ir ļoti svarīgi zināt arī citu uzņēmumu gūtās peļņas lielumu. Bet šī informācija nav tik viegli pieejama, tādēļ, lai salīdzinātu rentabilitātes rādītājus starp nozarēm, jāņem vērā dažādi rādītāji. Izmantojot grāmatvedības datus, kā vienu no rādītājiem, var minēt, peļņa pirms procentiem un nodokļiem, kas tiek izmantota, lai noteiktu uzņēmuma darbības efektivitāti.¹

Kopējo aktīvu rentabilitāti aprēķina šādi:

$$\text{Aktīvu rentabilitāte\%} = \frac{\text{Peļņa pirms procentiem un nodokļiem}}{\text{Aktīvi}} \times 100 \quad [3.21.]^2$$

Tabula 3.15.

SIA „New Rosme” rentabilitātes rādītāji 2012. - 2014.gadiem *

	2012. gads	2013. gads	2014.gads
Bruto peļņas rentabilitāte	26%	28%	26%
Operatīvās darbības rentabilitāte	1%	2%	-9%
Realizācijas rentabilitāte	0,8%	1,5%	-9,8%
Aktīvu rentabilitāte	3%	4%	-12%

Bruto peļņas koeficients 2014.gadā ir pazeminājies par 2% punktiem kopš 2013. gada. 2014. gadā no vienas realizētās produkcijas vienības pēc apgrozījuma izmaksu segšanas uzņēmuma rīcībā ir 0.26 centi, tas ir tikpat, cik, bija 2012. gadā.

Pēc tabulas datiem var secināt, ka operatīvās darbības rentabilitātei 2014. gadā ir negatīvs rādītājs, tas ir tāpēc, ka „Peļņa vai zaudējumi pirms ārkārtas posteņiem un nodokļiem” ir negatīva.

Var secināt, ka uzņēmuma realizācijas rentabilitāte rādītājs ir ļoti zems un tas ir pazeminājies par 9% punktiem kopš 2012.gadā. Tas nozīmē, ka 2014. gadā viens apgrozījuma eiro ir devis -9,8 centu tīrās peļņas.

¹ Krogzeme H. Finanšes un nodokļi: mācību grāmata. Rīgas Tehniskā universitāte. RTU izdevniecība. Rīga. 2010. 393.lpp.

Aktīvu rentabilitāte ir viens no svarīgākajiem uzņēmuma darbības rādītājiem. Šis rādītājs ļauj spriest par to, cik efektīvi uzņēmumā izmanto aktīvus, lai gūtu ienākumus. Tā parāda, cik naudas vienību bija nepieciešams uzņēmumam, lai iegūtu vienu peļņas naudas vienību neatkarīgi no šo līdzekļu piesaistīšanas avota. Tā kā uzņēmumam 2014. gadā ir zaudējumi, rezultātā šis rādītājs ir negatīvs.

Pašu kapitāla rentabilitāte - rāda cik lielu peļņu iegūst īpašnieki uz vienu pašu kapitāla vienību, cik lietderīgi izmantots pašu kapitāls.¹

No īpašnieku viedokļa raugoties šis ir pats svarīgākais rentabilitātes rādītājs: tas rāda, cik daudz peļņas iegūts uz īpašnieku uzņēmumā ieguldīto katru eiro.

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte} = \frac{\text{Neto peļņa}}{\text{Pašu kapitāls}} \times 100 \quad [3.22.]^1$$

Pašu kapitāla rentabilitātes analīze pa vairākiem pārskata periodiem ļauj noskaidrot tās izmaiņu tendences.

Tabula 3.16.

SIA „New Rosme” pašu kapitāla rentabilitāte 2012. - 2014.gados *

	2012. gads	2013. gads	2014.gads
Pašu kapitāla rentabilitāte	2%	4%	-27%

Pēc tabulas datiem, var secināt, ka 2013.gadā uz katru īpašnieka uzņēmumā ieguldīto eiro tika iegūta 4% liela peļņa, 2012.gadā tā bija 2%. Pašu kapitāla rentabilitāte 2014. gadā ir 7 reizes zemāka kā 2013. gadā, kā arī tā ir negatīva, pārskata gada zaudējumu dēļ.

Kapitāla vai aktīvu rentabilitāti ietekmē vesela virkne faktoru. Šo faktu ietekmes novērtēšanai ir izmantots tā dēvētais Du Ponta modelis, kas parāda aktīvu rentabilitātes, apgrozījuma rentabilitātes un aktīvu aprites ātruma savstarpējo sakarību.

Zemas apgrozījuma rentabilitātes iemesli var būt dažādi:

- zems darba organizācijas un darba ražīguma līmenis uzņēmumā;
- neienesīgs, nesabalansēts produkcijas sortimenta portfelis;
- nepilnīga ražošanas jaudas noslodze;
- pārāk augsts pārdošanas un administrācijas izmaksu īpatsvars;

¹ Saksonova S. Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes. Merkūrijs LAT. Rīga. 2006. 50.lpp.

- zema produkcijas kvalitāte;
- neizdevīga noieta tirgus situācija.

Aktīvu rentabilitātes dalīšana, ļauj noteikt, kāds iemesls ir šī koeficienta zemajam līmenim. Pēc rezultātu analīzes uzņēmuma vadība var pieņemt lēmumus šo rādītāju palielināšanas.

Izmantojot šo, sakarību iespējams noskaidrot uzņēmuma stiprās un vājās puses, kas savukārt ļauj uzņēmuma vadībai apzināt tās lietas, ko uzņēmumā vajadzētu uzlabot, vai tās lietas, ar kurām varētu virzīt uzņēmuma attīstību.

Pēc šādas formulas tiek aprēķināts:

$$\text{Aktīvu rentabilitāte} = \text{Realizācijas rentabilitāte} \times \text{Aprites koeficients, kur} \quad [3.23]^1$$

$$\text{Aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Kopējiem aktīviem}} \quad [3.24.]^1$$

Pašu kapitāla rentabilitātes koeficients ir viens no svarīgākajiem rādītājiem pēc investoru domām, jo tas parāda, cik liela būs viņu peļņa no katra ieguldītā eiro.

Aprēķina pēc šādas formulas:¹

$$\text{Pašu kapitāla rentabilitāte} = \text{Realizācijas rentabilitāte} \times \text{Aprites koeficients} \times \text{Kapitāla struktūras rādītājs} \quad [3.25.]^1$$

Tabula 3.17.

SIA „New Rosme” DuPont pašu kapitāla rentabilitāte 2012. - 2014. gados (%)

	2012.gads	2013.gads	2014.gads
Neto peļņa/Neto apgroz.	0,008	0,015	-0,098
Neto apgroz. /Aktīvi	1,820	1,687	1,255
Aktīvi/Pašu kapitāls	1,397	1,625	2,247
Dupont Pašu kapitāla rentabilitāte	0,020	0,041	-0,276

¹ Rurāne M. Uzņēmuma finanses. – Rīga: Apgāds „Jumava”, 2007. 286.lpp

Izejot no tabulas 3.17. datiem pēc realizācijas rentabilitātes aprēķina var spriest, ka 2012.gadā uzņēmumam katra neto apgrozījuma vienība deva 0,008 centu peļņu, 2013.gadā tie bija 0,015 cents, taču 2014.gadā, katrs apgrozījuma eiro ir devis 0,098 centu zaudējumus.

Aktīvu aprites rentabilitāte apskatīto gadu laikā ir pakāpeniski kritusies, 2012.gadā tā bija 1,820, 2013.gadā 1,625, bet 2014.gadā uzņēmumam bija nepieciešams 1,255 naudas vienību, lai iegūtu vienu peļņas naudas vienību, neatkarīgi no to piesaistīšanas avota.

Kapitāla struktūras rādītājs parāda uzņēmumu īpašnieku ieguldītas naudas īpatsvaru uzņēmuma aktīvos. Jo lielāks pašu kapitāla īpatsvars, jo stabilāka ir uzņēmuma finansu struktūra, attiecīgi kreditori labprātāk kreditē uzņēmumu un paveras iespēja piekļūt lētākiem un lielākiem finansu resursiem. Pārāk augsts rādītājs norāda, ka uzņēmumam ir jāsamazina parādu apjoms. Zems koeficients liecina par to, ka uzņēmumam nepieciešami papildus līdzekļi, lai uzlabotu savu ienesīgumu.¹

Krasā kapitāla struktūras rādītāja pieaugšana apskatītajos gados liecina par to, ka uzņēmumam būtu jāsamazina parādu apjoms, jo kopš 2012.gada, kad rādītājs bija 1,397, 2014.gadā tas ir pieaudzis uz 2,247.

Autore secina, ka investori 2012.gadā no katra uzņēmumā ieguldītā eiro guva 0,020% peļņu, 2013.gadā peļņa no viena ieguldītā eiro palielinājās līdz 0,41%, taču 2014.gadā katrs investoru ieguldītais eiro uzņēmumā „New Rosme” radīja tiem 0,276 % lielus zaudējumus, par iemeslu tam ir 2014.pārskata gada zaudējumi.

Kopsavilkumi

Autores secinājumi par nodaļu 3.5. ir sekojoši:

Veicot peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālo analīzi, tika secināts, ka rādītāji 2014.gadā ir krasi pasliktinājušies izmaksas ir palielinājušās un ienākumi ir samazinājušies, kā rezultātā ir 2014. pārskata gada zaudējumi.

Veicot bruto peļņas rentabilitātes aprēķinu autore konstatē, ka 2014.gadā no vienas realizētas produkcijas vienības pēc apgrozījuma izmaksu segšanas uzņēmuma rīcībā ir 0,26 centi.

Operatīvās rentabilitātes rādītājs 2014.gadā ir negatīvs.

Pēc realizācijas rentabilitātes aprēķināšanas var secināt, ka 2014.gadā viens apgrozījuma eiro ir devis 9,8 centu zaudējumus.

¹ Finanšu analīze <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>

Aktīvu rentabilitātes rādītājs ir negatīvs, tātad uzņēmuma aktīvi netiek izmantoti efektīvi.

Pēc Dupont formulas pielietojuma, tiek aprēķināts, ka katrs investoru ieguldītais eiro uzņēmumā 2014.gadā nes tiem 0,276% zaudējumus.

3.6. Uzņēmuma maksāspējas prognozēšana

Šajā nodaļā autore pētīs maksāspējas ietekmējošos faktoros, apskatīs maksāspējas pazīmes un veiks to analīzi, kā arī veiks uzņēmuma SIA „New Rosme” maksāspējas prognozēšanu izmantojot bankrota prognozēšanas modeļus.

Regulāri, ja uzņēmumam pietrūkst naudas līdzekļi, lai dzēstu saistības ar kreditoriem, rodas maksātnespējas draudi. Tā kā var būt, ka šie draudi netiek laikus novērsti, uzņēmumam rezultātā var bankrotēt. Bankrota situācija nerodas vienā dienā. Tam vienmēr ir nopietni iemesli. Iespējamo bankrotu var prognozēt, paredzēt un novērst.

Pēc šādiem simptomiem var spriest, vai uzņēmumā radušās problēmas:

- uzņēmuma vadītāju nespēja skaidri formulēt tā stratēģisko darbības virzienus un konkurences priekšrocības;
- nespēja plānot uzņēmuma darbību;
- uzņēmumā pasliktinājusies vadības uzskaitē un kontrole;
- pazaudēti vai „nejauši” iznīcināti grāmatvedības dokumenti;
- no bankām tie ņemti negaidīti un neparasti kredīti „apgrozāmo līdzekļu finansēšanai”, bet apgrozījums krītas;
- norēķinu kontu atvēršana citās bankās;
- regulārie piegādātāji pieprasa vispusīgu kredīspējas informāciju;
- nespēja izpildīt pircēju pasūtījumus u.c. līguma saistības;
- uzņēmumam neizdevīgas pircēju kreditēšanas politikas izmaiņas;
- negaidīta uzņēmuma īpašnieku maiņa;
- būtiskas izmaiņas vadošo darbinieku uzvedībā, ieradumos vai dzīves veidā;
- neefektīva personāla izmantošana;

konfliktu rašanās uzņēmuma iekšienē u.c. simptomi.¹

¹ Rurāne M. Uzņēmuma finanses. Jumava. 2007. 192.-193.lpp.

Bankrota prognozēšanas pazīmes un kritēriji ir sekojoši:

- ražošanas un pārdošanas apjomu samazinājums;
 - saistību dzēšanas maksājumu kavēšana;
 - debitoru parādu maksājumu kavējumi;
 - pārmērīga īstermiņa kredītu izmantošana ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanai;
 - zemo likviditātes koeficientu pazemināšanās tendences;
- jaunu, neizdevīgu finansēšanas avotu izmantošana u.c.

Ja iestātos šim uzņēmuma maksātnespējas, tad galvenās maksātnespējas pazīmes varētu būt šādas:

1. krasa uzņēmuma rīcībā esošo naudas līdzekļu daudzuma samazināšanās;
2. debitoru un kreditoru apjomu krasas atšķirības;
3. aizņēmuma palielināšanās.

Finansiālās krīzes attīstības faktori ir nosacījumu sistēma, kas tiek novērtēta bankrota diagnostikas procesā.

Šo faktoru pētīšanai un novērtēšanai tos iedala divās galvenajās grupās:

1. no uzņēmuma darbības neatkarīgie (tie ir ārējie faktori);
no uzņēmuma darbības atkarīgie (tie ir iekšējie faktori).¹

Ārējie faktori: 1) Ekonomiskie faktori:

- inflācijas pieaugums;
- nodokļu sistēmas nestabilitāte;
- likumdošanas nestabilitāte;
- iedzīvotāju reālā ienākumu kritums;
- bezdarba pieaugums.

2) Tirgus faktori:

- tirgus ietilpības pazeminājums;
- monopolu parādīšanās tirgū;
- pieprasījuma kritums;

¹ Rurāne M. Uzņēmuma finanses. Jumava. 2007. 194.-201.lpp.

- valūtas tirgus nestabilitāte.

3)Pārējie faktori:

- politiskā nestabilitāte;
- negatīva demogrāfijas tendence;
- dabas stihijas;
- kriminogēnās situācijas pasliktināšanās.

Iekšējie faktori: 1) Ražošanas faktori:

- neefektīva mārketinga darbība;
- augsta pastāvīgās izmaksas daļa kopējās izmaksās;
- zems pamatlīdzekļu izmantošanas līmenis;
- lieli sezonas un rezerves krājumu apmēri.

2)Investīciju faktori:

- neefektīvs vērtspapīru portfelis;
- ilgs jaunu objektu celtniecības periods;
- neefektīva investīciju darbība.

3)Finanšu faktori:

- neefektīva finanšu stratēģija;
- zema aktīvu likviditāte;
- augsts aizņemtā kapitāla īpatsvars

Bankrota prognozēšanas modeļu autori:

- E. Altmaņa modelis:

$$Z=1,2X_1 +1,4X_2+3,3X_3+0,6X_4 +1,0X_5$$

[3.26.]¹

x1=Darba kapitāls/Aktīvi

x2=Nesadalītā peļņa/Aktīvi

x3=Peļņa pirms % un nodokļiem/Aktīvi

x4=Akciju kapitāla tirgus vērtība/Aizņemtais kapitāls

x5=Neto apgrozījums/Aktīvi

Šo formulu lieto lieliem uzņēmumiem, kuru akcijas kotējas biržā.¹

Autore SIA „New Rosme” bankrota prognozēšanu veic ar E. Altmaņa modeļa palīdzību, izmantojot formulu maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs:

$$Z'' = 6,56 X_1 + 3,26 X_2 + 6,72 X_3 + 1,05 X_4 \quad [3.27.]^2$$

X_1 = Darba kapitāls/Aktīvi

X_2 = Nesadalītā peļņa/Aktīvi

X_3 = Peļņa pirms % un nodokļiem/Aktīvi

X_4 = Pašu kapitāls/Aizņemtais kapitāls

Tabula 3.18.

SIA „New Rosme” E. Altmaņa Z'' modelis 2012. - 2014.gados *

	2012.gads	2013.gads	2014.gads
Darba kapitāls/Aktīvi	0,612	0,469	0,356
Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,467	0,410	0,255
Peļņa pirms % un nodokļiem/Aktīvi	0,027	0,037	-0,117
Pašu kapitāls/Aizņemtais kapitāls	2,590	1,620	0,806
Z''=	7,055	6,361	3,228

Aprēķinot bankrota prognozēšanas modeli pēc Altmaņa Z'' modeļa, var secināt, ka uzņēmuma bankrota varbūtība ir salīdzinoši zema. Ja Z'' skaitlis ir zemāks par 1,10, tad bankrota iespējamība ir ļoti augsta. Visos trīs gados šis koeficients ir krietni augstāks par 0, trīs gadu laikā rādītājs ir pakāpeniski krities, kopš 2012.gada līdz 2014.gadam, tas ir nokrities no 7,055 uz 3,228, taču bankrota iespēja ir zema.

Minēto rādītāju aprēķināšana ļauj uzņēmuma vadītājam kritiski novērtēt savu darbību, finanšu rādītājus un laikus novērst radušās problēmas

¹ Rurāne M. Uzņēmuma finanses. Jumava. 2007. 194.-201.lpp

² Rurāne M. Uzņēmuma finanses. Jumava. 2007. 201.lpp

Balstoties uz iepriekš minētajiem maksāspējas ietekmējošiem faktoriem autore pētot pieejamo informāciju par uzņēmumu, secina, ka uzņēmumu SIA „New Rosme” ietekmējuši šādi faktori:

Galvenokārt tie ir ārējie faktori, kas ietekmēja Krievijas veikalu aizvēršanu, kas tālāk, ķēdes reakcijā sagādāja uzņēmumam jaunus faktorus un finansiālas grūtības. Ekonomiskie faktori ir iedzīvotāju reālā ienākuma kritums un bezdarba pieaugums. Tirgus faktori ir valūtas tirgus nestabilitāte un negatīva demogrāfijas tendence. Tālāk izriet finanšu faktori, kas ir zema aktīvu likviditāte un augsts aizņemtā kapitāla īpatsvars.

Ja apskata bankrota prognozēšanas pazīmes un kritērijus, tad SIA „New Rosme” atbilst sekojošas pazīmes: zemo likviditātes koeficientu pazemināšanās tendences un saistību dzēšanas maksājumu kavēšana.

Kopsavilkums

Veicot bankrota prognozēšanu, autore konstatē, ka neskatoties uz uzņēmuma SIA „New Rosme” finansiālo nestabilitāti 2014.gadā, uzņēmumam bankrota iespējamība ir ļoti zema, principā, nepastāv, jo rādītājs ir krietni augstāks par 0, tas ir 3,228. Taču izvērtējot bankrota iespējamību pa apskatītajiem 3 gadiem var spriest, par to, ka ja uzņēmums neveiks izmaiņas savā finansiālajā stāvoklī, respektīvi, neatbrīvosies no lielajiem krājumiem un saistībām, tad tuvākajos gados bankrota iespējamība var parādīties, rādītājs ir krietni pazeminājies kopš 2012.gada, kad tas bija 7,055.

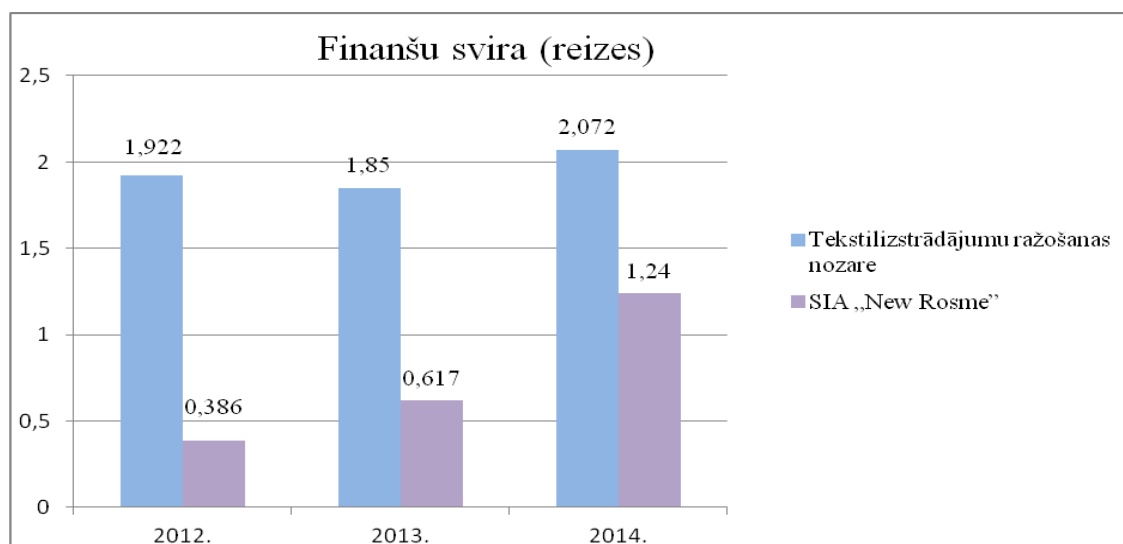
3.7. SIA „New Rosme” finansiālo rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem rādītājiem

Autore ir veikusi uzņēmuma SIA „New Rosme” finansiālo rādītāju aprēķinus un analīzi. Uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir noskaidrots, turpmākajā darbā būtu svarīgi noskaidrot kā šie rādītāji izskatās uz kopējās nozares fona, tāpēc balstoties uz www.csb.gov.lv mājas lapā pieejamo informāciju, jeb pieejamajiem finansiālajiem rādītājiem par tekstilizstrādājumu ražošanas nozari, tiek veikts šīs nozares un SIA „New Rosme” finansiālo rādītāju salīdzinājums.

**SIA „New Rosme” finanšu rādītāju salīdzinājums ar nozares vidējiem finanšu rādītājiem, 2012.
– 2014. gados ¹**

	Finanšu svira (reizes)	Kopējā likviditāte (reizes)	Absolūtā likviditāte (reizes)	Ekonomiskā /Aktīvu rentabilitāte (%)	Realizācijas rentabilitāte (%)	Aktīvu aprite (reizes)
Tekstilizstrādājumu ražošanas nozares vidējie finanšu analīzes rādītāji						
2012.	1,922	2,153	0,229	9,331	8,883	1,239
2013.	1,850	1,830	0,223	7,976	6,684	1,396
2014.	2,072	1,673	0,240	1,868	2,141	1,355
SIA „New Rosme” finanšu analīzes rādītāji						
2012.	0,386	3,24	0,028	3	0,8	1,820
2013.	0,617	2,24	0,042	4	1,5	1,687
2014.	1,240	1,65	0,007	-12	-9,8	1,255

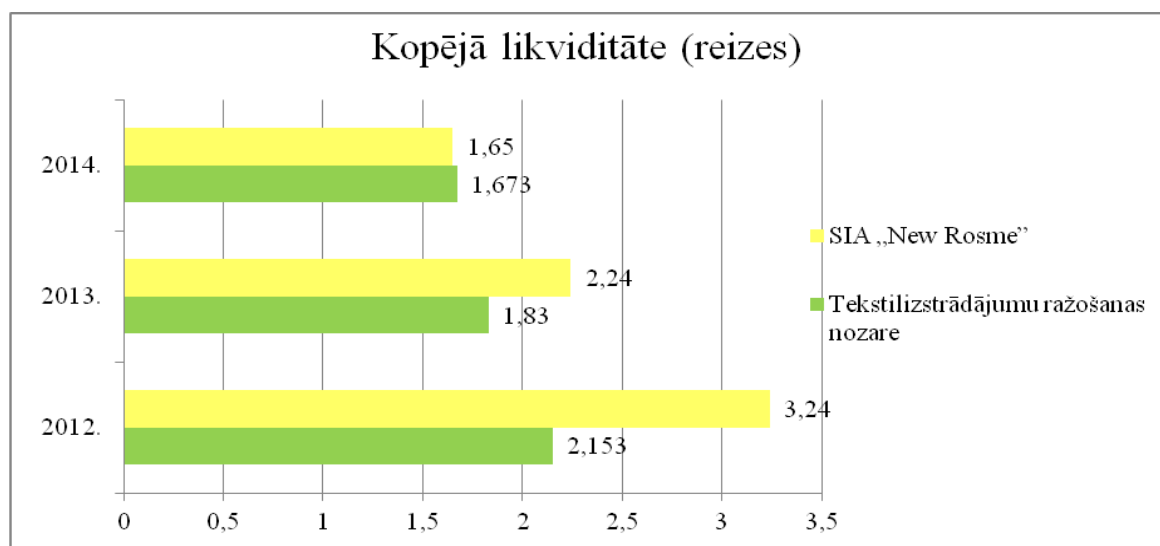
Redzams, ka dažiem rādītājiem ir līdzīgas tendences, piemēram, gan nozares vidējā, gan SIA „New Rosme” finanšu svira pieaug, bet kopējā likviditāte un kopējo aktīvu aprite samazinās. Lai šo rādītāju salīdzinājums būtu pārskatāmāks, turpmāk, tiks apskatīti šo rādītāju grafiki.

¹ Autores veidota tabula, balstoties uz: Komersantu (Komercesabiedrību) finanšu analīzes rādītāji
http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/ekfin/ekfin_ikgad_uznemfin/UF0025.px/table/tableViewLayout1/?rxid=cdeb978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0

3.1.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un nozares vidējo finanšu sviras rādītāju salīdzinājums¹

Pēc 3.1.attēla ir redzams, ka finanšu sviras rādītājs uzņēmumam SIA „New Rosme” apskatīto 3 gadu laikā ir labāks kā tekstilizstrādājumu ražošanas nozares vidējie finanšu sviras rādītāji, SIA „New Rosmes” rādītāji 2012. un 2013. gados liecina par to, ka uzņēmumam, bija finansiāla neatkarība, 2014.gadā tas pārsniedz pieļaujamo koeficientu 1 un tas nozīmē, ka uzņēmums ir atkarīgs no kreditoriem. Paskatoties uz nozares vidējiem rādītājiem, autore spriež, ka SIA „New Rosme” finansiālā situācija ir salīdzinoši laba, jo vidēji nozarē, visos trīs apskatītajos gados situācija ir kritiska un tā pasliktinās, tas liek spriest par to, ka no 2012. līdz 2014.gadam Latvijas tekstilizstrādājumu ražošanas uzņēmumi ir finansiāli atkarīgi no kreditoriem un viņu finansiālais stāvoklis ir nestabils.

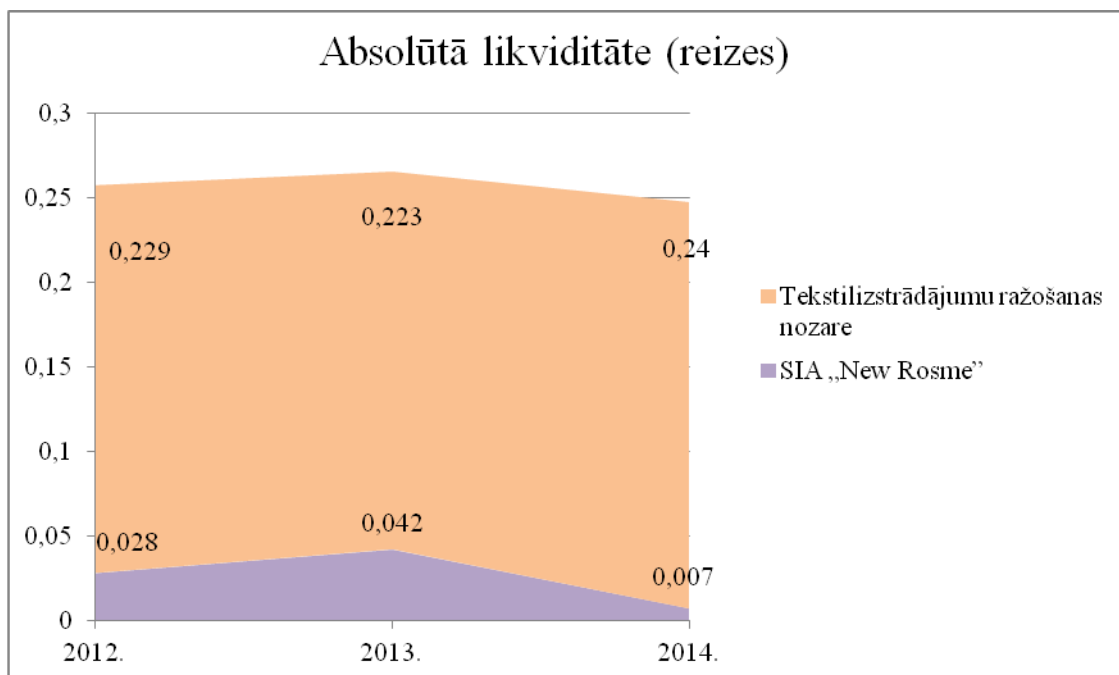

3.2.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un nozares vidējo kopējās likviditātes rādītāju salīdzinājums²

Pētot kopējās likviditātes attiecību starp SIA „New Rosme” un nozares vidējiem rādītājiem var secināt, ka gan uzņēmumā, gan nozarē likviditātes koeficients samazinās, taču ir labs, jo ir robežās no 1 līdz 3, vienīgi SIA „New Rosme” rādītājs 2012.gadā, bija pārāk augsts un liecina par neracionālu kapitāla struktūru, taču redzams, ka uzņēmums risināja šo problēmu.

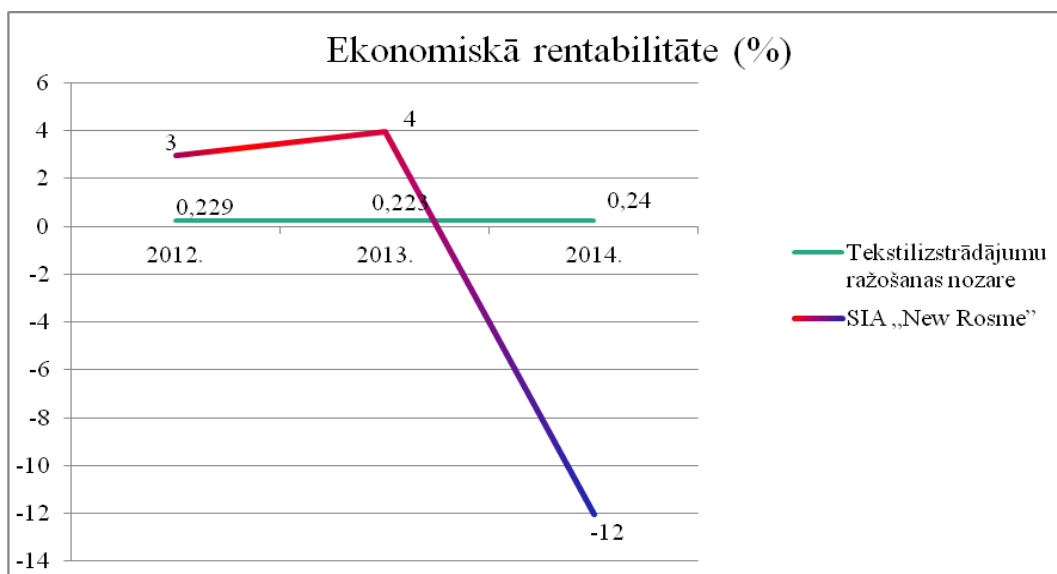
¹ Autores veidots attēls

² Autores veidots attēls

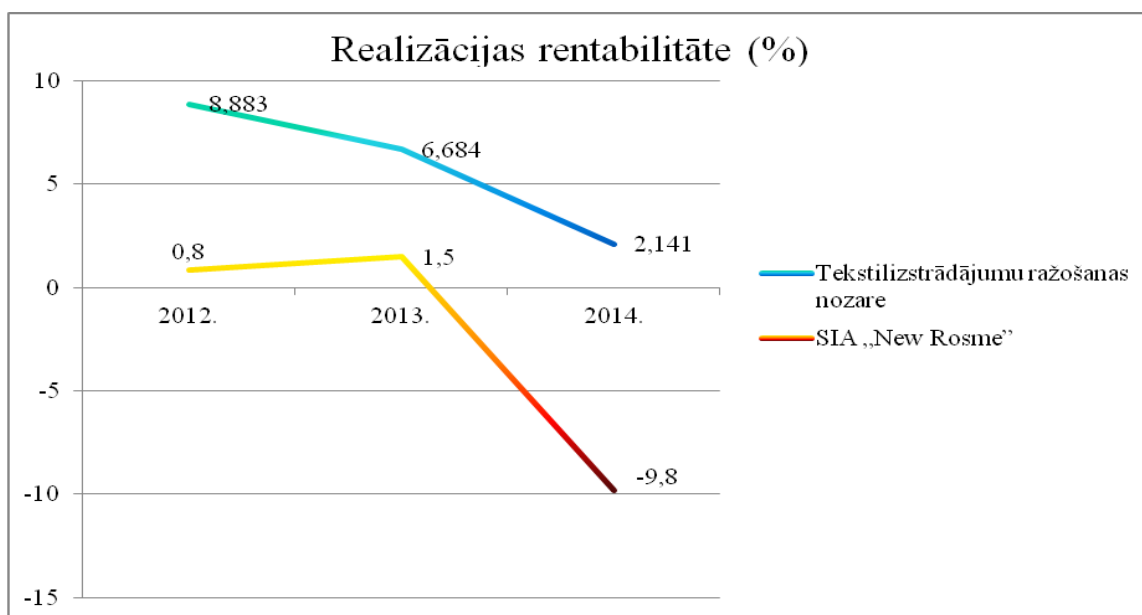
3.3.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un nozares vidējo absolūtās likviditātes rādītāju salīdzinājums¹

Vadoties pēc grafika datiem, var secināt, ka vidējie nozares rādītāji visos 3 apskatītajos gados ir ļoti labi, jo tie iekļaujas optimālajā lielumā no 0,20 līdz 0,25, svārstības 3 gadu laikā ir pavisam nelielas, secinājums ir tāds, ka vidēji Latvijas tekstilizstrādājumu ražošanas uzņēmumos, uzņēmumu finansiālais stāvoklis ir pietiekami labs, lai tie spētu segt savas īstermiņa saistības vistuvākajā laikā. Turpretī, uzņēmumā SIA „New Rosme” kopš 2012. līdz 2014. gadam uzņēmums, neviena gada laikā nav spējis ātri norēķināties ar savāk īstermiņa saistībām.

3.4.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un tekstilizstrādājumu ražošanas nozares ekonomiskās rentabilitātes rādītāju salīdzinājums¹

3.4. attēls parāda to, ka tekstilizstrādājumu ražošanas nozarē vidēji uzņēmumu ienesīgums, apskatīto trīs gadu laikā, ir stabils un nedaudz kāpj. Salīdzinājumā ar nozares vidējo ekonomisko rentabilitāti, SIA „New Rosme” 2012. un 2013.gadā ekonomiskās rentabilitātes rādītājs pārsniedza vidējo un kopš 2012.gada kāpa, taču 2014.gadā grafikā ir redzams dramatisks kritums, pārskata gadu zaudējumu dēļ, rādītājs ir negatīvs, lai cik efektīvi uzņēmums mēģināja 2014.gadā izmantot aktīvus peļņas gūšanai, lielo krājumu un izmaksu, kā arī salīdzinoši ar iepriekšējiem periodiem mazāka apgrozījuma dēļ, SIA „New Rosme” ir zaudējumi.

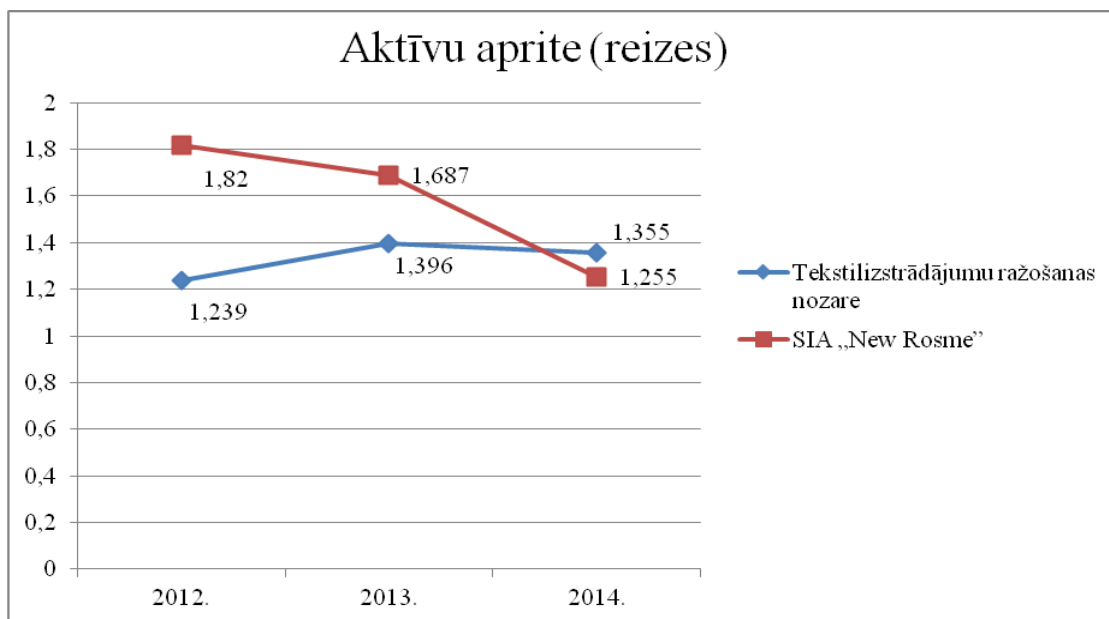
3.5.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un nozares vidējo realizācijas rentabilitātes rādītāju salīdzinājums²

Salīdzinot uzņēmuma un nozares vidējās realizācijas rentabilitātes attiecību, autore secina, ka nozarē vidēji, situācija ir labāka kā SIA „New Rosme”. Neskatoties uz to, ka nozares vidējais rādītājs pazeminās, nozares zemākais rādītājs ir augstāks par SIA „New Rosme” augstāko rādītāju. Taču neskatoties uz to, ka nozares vidējie rādītāji ir augstāki, par SIA „New Rosme” rādītājiem, apskatīto 3 gadu laikā, tiem ir tendence samazināties, tāpēc, lai uzlabotu realizācijas rentabilitāti uzņēmumiem būtu jāpievērš uzmanība izmaksu

¹ Autores veidots attēls

² Autores veidots attēls

samazināšanai, vienlaicīgi saglabājot saimnieciskās darbības ieņēmumu līmeni, meklēt piegādātājus ar zemāku cenu politiku. Īpaši liela uzmanība šiem faktoriem būtu jāpievērš SIA „New Rosme”, ņemot vērā, ka 2014.gadā rādītājs ir krietni pazeminājies un ir negatīvs, kas nozīmē, ka viens apgrozījuma eiro ir devis 9,8 centu tīros zaudējumus.

3.6.att. Uzņēmuma SIA „New Rosme” un nozares vidējo aktīvu aprites rādītāju salīdzinājums¹

Apskatot 3.6.attēlu, ir redzama, SIA „New Rosme”, aktīvu aprites lejupslīde, apskatītajos 3 gados, bet nozares vidējais rādītājs turpretī ir kāpis. 2012. un 2013. gados SIA „New Rosme” rādītāji ir stipri augstāki kā vidēji nozarē, bet 2014.gadā finansiālo grūtību dēļ uzņēmuma aktīvu aprites rādītājs ir noslīdējis zemāk par nozares vidējo koeficientu. Neskatoties uz nozares rādītāju kāpumu vai SIA „New Rosmes” kritumu, koeficienti ir daudz zemāki par vidējo līmeni stabili darbojošos uzņēmumos. Pēc tā var secināt, ka Uzņēmuma SIA „New Rosme” un Tekstilizstrādājumu ražošanas nozarē vidēji neto apgrozījuma veidošanā aktīvi netiek izmantoti efektīvi. Optimālais rādītājs ir sākot ar 2.¹

Kopsavilkumi

Autore secina, ka, lai gan ir vairākas līdzības salīdzināmo faktoru starpā, taču kopumā uzņēmuma SIA „New Rosme” un Tekstilizstrādājumu ražošanas nozares finansiālie rādītāji ir atšķirīgi.

¹ Visu aktīvu aprite <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/termini/visu-aktivu-aprite-35092.html>

Kā tika apskatīts, atklājās, ka SIA „New Rosme” ir finansiāli neatkarīgāks, par nozari vidēji kopā. Pēc kopējās likviditātes salīdzināšanas var secināt, ka gan uzņēmumam, gan nozarei vidēji, likvidācijas gadījumā nebūtu problēmas samaksāt savas īstermiņa saistības. Pēc absolūtās likviditātes aprēķināšanas var secināt, ka nozarei vidēji nav problēmas segt īstermiņa saistības ātrā laikā, taču „New Rosme” tas sagādā lielas grūtības. Spriežot, pēc ekonomiskās rentabilitātes, nozarē vidēji uzņēmumiem ienesīgums ir stabils un nedaudz kāpj, taču SIA „New Rosme” tas ir pirmo apskatāmo divu gadu laikā kāpis, bet pēdējā strauji krities ar negatīvu koeficientu rezultātā. Rentabilitātes rādītājs parāda, ka nozares vidējā situācija ir laba ar tendenci samazināties, taču SIA „New Rosme” 2012. un 2013. Gadā rādītājs kāpa, taču 2014.gadā noslīdēja līdz negatīvam rādītājam un uzņēmumam viens apgrozījuma eiro, dod zaudējumus. Aktīvu aprites rādītājs parāda, ka gan uzņēmumam, gan vidēji nozares uzņēmumiem kopā ir problēmas ar aktīvu efektīvu izmantošanu, nozares vidējam rādītājam apskatītajos gados ir tendence augt, bet SIA „New Rosmes” rādītājam kristies.

SECINĀJUMI

Diplomdarba autore, veicot darba uzstādītos uzdevumus ir nonākusi pie sekojošiem secinājumiem:

1. Autore secina, ka finanšu analīze ir process, kur pētāmais objekts tiek sadalīts vairākās daļās, kas dod iespēju ieskatīties tajā sīkāk un noteikt katra elementa nozīmi. Analīze nedrīkst balstīties uz intuīciju, lēmumiem ir jāpamatojas uz precīziem aprēķiniem un ekonomisko analīzi, kas ir visaptveroša. Analīze tiek veikta pirms svarīgu lēmumu pieņemšanas, lai nodrošinātu veikto lēmumu objektivitāti un efektivitāti. Finanšu analīze sastāv no divām daļām: Analīzes, kas balstās tikai uz publiskajiem grāmatvedības pārskatiem un kompleksas ekonomiskas analīzes, kuras uzdevums ir dot nepieciešamo analītisko materiālu uzņēmuma vadītājiem, tādejādi palīdzot pieņemt vadīšanas lēmumus. Gandrīz visi finanšu pārskatu lietotāji, kas ir uzņēmuma vadītāji, īpašnieki un aizdevēji, izmanto finanšu analīzi svarīgo lēmumu pieņemšanai.
2. SIA „New Rosme” realizē savu produkciju tekstilizstrādājumu ražošanas tirgū, ražojot sieviešu apakšveļu. „Rosme” realizē savu produkciju kā mazumtirgotājs gan Latvijā, gan ārvalstīs, produkcija tiek realizēta arī vairumtirgošanas ceļā, eksportējot to uz ārzemēm. SIA „New Rosme” Latvijā darbojas jau 64 gadus. „Rosme” sadarbojas ar zviedru holdinga kompāniju „Swegmark Holding AB”. 2014.gadā mazumtirdzniecība tika apturēta četros veikalos Sibīrijas reģionā, tas arī ir galvenais uzņēmuma finansiālo rādītāju krituma iemesls.
3. Latvijā tekstilrūpniecība ieņem vienu no vadošajām vietām apstrādes rūpniecībā: 5. vietu produkcijas izlaidē un 3. vietu eksportā. Vieglās rūpniecības nozare pamatā tiek koncentrēta uz ārējiem tirgiem, gandrīz 85% no saražotās produkcijas tiek eksportēti, galvenokārt uz Eiropas Savienības valstīm, tāpēc nozares attīstība ir cieši saistīta ar pieprasījuma izmaiņām lielākajos noieta tirgos. Arī SIA „New Rosme” ir šajā kategorijā un labs piemērs ir sliktā pieredze Krievijas tirgū. Ne tikai SIA „New Rosme” apgrozījums 2014. gadā ir pazeminājies, bet arī nozares apgrozījuma rādītājs ir krities: par 1,8%, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.
Faktori, kas nosaka SIA „New Rosmes” produkcijas konkurētspēju ir: konkurētspējīga cena, plašs izmēru klāsts, plašs produkcijas līniju piedāvājums, pieejamās akciju un

veikalu atrašanās vieta. Vadoties pēc šiem kritērijiem SIA „New Rosme” lielākais konkurents ir AS „Lauma Lingerie”

4. Apskatot apgrozāmo līdzekļu struktūru pēc vertikālās analīzes var secināt, ka krājumos ir kāpums 3 gadu laikā, vislielākais kāpums ir 2014. gadā, kad tie ir palielinājušies par 4% kāpums 3 gadu laikā, vislielākais kāpums ir 2014. gadā, kad tie ir palielinājušies par 4% salīdzinot ar 2013.gadu, tas ir skaidrojams ar jau iepriekš minētajiem Krievijas veikaliem, pēc to slēgšanas gatavās produkcijas krājumi noliktavās krasi palielinājās. Neskatoties uz procentuālo samazinājumu attiecībā uz pārējiem apgrozāmo līdzekļu posteņiem, debitoru parādi ir palielinājušies un naudas līdzekļi ir samazinājušies gandrīz par 4 reizēm. Tātad uzņēmuma likviditāte, jeb spēja nekavējamo maksājumu veikšanā samazinās. Pēc absolūtās likviditātes koeficienta aprēķiniem var spriest, ka uzņēmumam nav bijusi spēja segt tūlītējos īstermiņa saistību maksājumus laicīgi, kas iespējams, aizdevēju skatījumā mazina vēlmi turpmākai sadarbībai. Aprēķinot kopējās likviditātes koeficientu var novērot, ka rādītājs krītas laika posmā no 2012. līdz 2014.gadam. taču uzņēmuma likviditātes gadījumā uzņēmums būtu spējīgs atmaksāt savas īstermiņa saistības. Ātrās likviditātes rādītājs liecina par to, ka uzņēmums spēja operatīvi norēķināties ar savām īstermiņa saistībām tikai 2012.gadā, abos turpmākajos gados uzņēmuma likviditāte ir zema. Pēc darba kapitāla aprēķina var secināt, ka uzņēmumam nevienā gadā nedraud bankrots, taču pakāpeniski samazinās spēja operatīvi norēķināties ar debitoriem, precīzāk ar īstermiņa saistībām.
5. Uzņēmuma kapitāla struktūras rādītāji, tāpat kā iepriekšējie rādītāji parāda to, ka situācija uzņēmumā pasliktinās. Pārskata gada zaudējumu dēļ, 2014.gada pašu kapitāla īpatsvars sastāda 39,9% no kopējā kapitāla, tas ir pazeminājies salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem. Likumsakarīgi, pazeminoties pašu kapitāla īpatsvaram, palielinās aizņemtā kapitāla īpatsvars, 2014.gadā tas ir 55%. Spriežot par uzņēmuma finansiālo neatkarību, ir redzams, ka 2014.gadā uzņēmuma stāvoklis ir kritisks un SIA „New Rosme” ir pilnībā atkarīga no kreditoriem.
6. Pēc ilgtermiņa ieguldījumu un pamatlīdzekļu aprites rādītāju aprēķināšanas var secināt, ka 3 pētāmo gadu laikā pazeminās uzņēmuma rīcībā esošo līdzekļu izmantošanas efektivitāte.
7. Krājumu un debitoru kopējais apjoms 2014.gadā ir palielinājies un to aprite ir samazinājusies, Krievijas veikalu slēgšanas dēļ krājumu kopējais apjoms 2014.gadā ir 4098910eiro, bet debitoru kopējais apjoms sastāda 1326572eiro, uzņēmumam ir grūtības

esošos krājumus realizēt un pārvērst naudas līdzekļos, līdz ar to ir grūtības norēķināties laicīgi ar debitoriem un 2014.gadā vidēji, lai dzēstu savus parādus SIA „New Rosme” ir nepieciešamas 62 dienas, kas ir par 15 dienām vairāk kā 2013.gadā.

8. Veicot peļņas vai zaudējumu aprēķina vertikālo analīzi, tika secināts, ka rādītāji 2014.gadā ir krasi pasliktinājušies izmaksas ir palielinājušās un ienākumi ir samazinājušies, kā rezultātā ir 2014. pārskata gada zaudējumi. Veicot bruto peļņas rentabilitātes aprēķinu autore konstatē, ka 2014.gadā no vienas realizētas produkcijas vienības pēc apgrozījuma izmaksu segšanas uzņēmuma rīcībā ir 0,26 centi. Operatīvās rentabilitātes rādītājs 2014.gadā ir negatīvs. Pēc realizācijas rentabilitātes aprēķināšanas var secināt, ka 2014.gadā viens apgrozījuma eiro ir devis 9,8 centu zaudējumus. Aktīvu rentabilitātes rādītājs ir negatīvs, tātad uzņēmuma aktīvi netiek izmantoti efektīvi. Pēc Dupont formulas pielietojuma, tiek aprēķināts, ka katrs investoru ieguldītais eiro uzņēmumā 2014.gadā nes tiem 0,276% zaudējumus.
9. Veicot bankrota prognozēšanu, autore konstatē, ka neskatoties uz uzņēmuma SIA „New Rosme” finansiālo nestabilitāti 2014.gadā, uzņēmumam bankrota iespējamība ir ļoti zema, principā, nepastāv, jo rādītājs ir krietni augstāks par 0, tas ir 3,228. Taču izvērtējot bankrota iespējamību pa apskatītajiem 3 gadiem var spriest, par to, ka ja uzņēmums neveiks izmaiņas savā finansiālajā stāvoklī, respektīvi, neatbrīvosies no lielajiem krājumiem un saistībām, tad tuvākajos gados bankrota iespējamība var parādīties, rādītājs ir krietni pazeminājies kopš 2012.gada, kad tas bija 7,055.
10. Autore secina, ka, lai gan ir vairākas līdzības salīdzināmo faktoru starpā, taču kopumā uzņēmuma SIA „New Rosme” un Tekstilizstrādājumu ražošanas nozares finansiālie rādītāji ir atšķirīgi. Kā tika apskatīts, atklājās, ka SIA „New Rosme” ir finansiāli neatkarīgāks, par nozari vidēji kopā. Pēc kopējās likviditātes salīdzināšanas var secināt, ka gan uzņēmumam, gan nozarei vidēji, likvidācijas gadījumā nebūtu problēmas samaksāt savas īstermiņa saistības. Pēc absolūtās likviditātes aprēķināšanas var secināt, ka nozarei vidēji nav problēmas segt īstermiņa saistības ātrā laikā, taču „New Rosme” tas sagādā lielas grūtības. Spriežot, pēc ekonomiskās rentabilitātes, nozarē vidēji uzņēmumiem ienesīgums ir stabils un nedaudz kāpj, taču SIA „New Rosme” tas ir pirmo apskatāmo divu gadu laikā kāpis, bet pēdējā strauji krities ar negatīvu koeficientu rezultātā. Rentabilitātes rādītājs parāda, ka nozares vidējā situācija ir laba ar tendenci samazināties, taču SIA „New Rosme” 2012. un 2013. Gadā rādītājs kāpa, taču 2014.gadā noslīdēja līdz negatīvam rādītājam un uzņēmumam viens apgrozījuma eiro,

dod zaudējumus. Aktīvu aprites rādītājs parāda, ka gan uzņēmumam, gan vidēji nozares uzņēmumiem kopā ir problēmas ar aktīvu efektīvu izmantošanu, nozares vidējam rādītājam apskatītajos gados ir tendence augt, bet SIA „New Rosmes” rādītājam kristies.

Diplomdarba autores izstrādātie priekšlikumi SIA „New Rosmes” finansiālā stāvokļa nostiprināšanai ir sekojoši:

1. Uzņēmumam būtu jācenšas paaugstināt ilgtermiņu ieguldījumu un aprites koeficientu, pārdodot daļu pamatlīdzekļu un saņemtos līdzekļus izmantot efektīvāk, kā redzams ilgtermiņa ieguldījumu struktūras tabulā uzņēmums jau ir pārdevis daļu no pamatlīdzekļiem 2014.gadā, taču būtu ieteicams pārdot vēl pamatlīdzekļus, lai ātrāk atjaunotu finansiālo stabilitāti.
2. Uzņēmumam ir problēmas īstermiņa saistību segšanā, tāpēc iespējams ir jāņem papildus ilgtermiņa aizņēmumi, lai risinātu šo problēmu.
3. Uzņēmumam ir jācenšas atbrīvoties no 2014.gadā radušos lielo krājumu daudzumu, pēc veikalu slēgšanas tos nebija iespējams realizēt, rezultātā tie stāv noliktavā. Autore iesaka uzņēmumam no krājumiem atbrīvoties veicot vairākas lielas izpārdošanas, rezultātā arī būs vairāk naudas līdzekļu saistību segšanai.
4. Uzņēmumam jācenšas samazināt izmaksas, jāmeklē piegādātāji ar lētākām cenām vai ar esošajiem piegādātājiem jāvienojas par zemāku cenu.
5. Uzņēmumam vēlams, nedaudz pazemināt cenas Latvijā, bet paaugstināt ārzemēs, ja cenu politika ir vienāda Latvijā un Norvēģijā, tad salīdzinot valstu vidējos ienākumus rodas priekšstats, ka Norvēģijā cenu neliels kāpums apgrozījumu negatīvi neietekmēs, taču Latvijā cenu pazeminājums apgrozījumu var strauji paaugstināt.
6. Ņemot vērā to, ka uzņēmumam būtu jāsamazina izmaksas, tajā skaitā reklāmas izmaksas, autore uzskata, ka labs reklāmas risinājums ir ar sociālo tīklu palīdzību, mūsdienās, ir ļoti izplatīta tehnika sociālajā tīklā www.Facebook.com, respektīvi, tiek veikts konkurss, kas aicina cilvēkus sekot uzņēmuma SIA „New Rosme” facebook lapai un dalīties ar viņu ievietotā konkursa ziņu ar draugiem, nospiežot pogu „share”, akcijas noslēgumā tiek izlozēts viens uzvarētājs, kurš balvā iegūst 20 eiro dāvanu

karti, tādējādi tiek popularizēts uzņēmums interneta lietotāju vidū un izdevumi ir minimāli, tikai 20 eiro.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. **Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J.** *Finansu pārskatu analīze*. Rīga. Latvijas Universitāte. 2001.103lpp;
2. **Eugene F. Brigham** *Fundamentals of Financial Management*. University of Florida 855 lpp;
3. **Grandāne M., Martemjanova E., Mārāne I., Mežaraupe V., Soopa A.** *Finanšu grāmatvedība*. Rīga: Izdevniecība Raka, 2004. 160lpp;
4. **Grigorjeva R., Jesemčika A., Leibus I., Svarinska A.** *Finanšu grāmatvedība*. Rīga : Izglītības solī, 2004. 246 lpp;
5. **Krogzeme H.** *Finanses un nodokļi: mācību grāmata*. Rīgas Tehniskā universitāte. RTU izdevniecība. Rīga. 2010. 568 lpp;
6. **Michael Jones** *Accounting and Finance*. University of Bristol 2014. 660lpp;
7. **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga, LU, 2004. 42.lpp
8. **Rurāne M.** *Finanšu menedžments*. Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola. Rīga. 2006. 383lpp
9. **Rurāne M.** *Finanšu pārvaldība*. Latvijas izglītības fonds, 2000, 287.lpp;
10. **Rurāne M.** *Uzņēmuma finanses*. Rīga: Apgāds „Jumava”, 2007. 266 lpp.;
11. **Saksonova S.** *Uzņēmuma finanšu vadības praktiskās metodes*. Merkūrijs LAT. Rīga. 2006. 225lpp
12. **Uzulāns J.** *Risku vadība projektu kontekstā*. Rīgas raj., Mārupe: SIA „Drukātava”, 2010. – 136 lpp.; 38.lpp.
13. **С.В. Галицкая** *Финансовый менеджмент. Финансовый анализ. Финансы предприятий*. Москва. Издательство „Эксмо” 2009. 648 lpp;
14. Finanšu analīze <https://www.lursoft.lv/lv/finansu-analizes-piemers>;
15. G. Vinovskis, G. Kozaka, I. Voitešonoka, G. Strazds „TEKSTILA NOZARES DARBĪBAS ANALĪZE” <https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/3551/fulltext.doc>;
16. Komersantu (Komercesabiedrību) finanšu analīzes rādītāji http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/ekfin/ekfin_ikgad_uznemfin/UF0025.px/table/table_ViewLayout1/?rxid=cdbc978c-22b0-416a-aacc-aa650d3e2ce0;
17. Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību – 2014.gada jūnijs // https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/zin_2014_1.pdf;
18. Par uzņēmumu „Linette” // <http://linette.ee.klient.veebimajutus.ee/ru>;

19. Par uzņēmumu SIA „New Rosme”. Uzņēmumu reģistra informācijas sistēma SIA „Lursoft IT”. // <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/new-rosme>;
20. Par uzņēmumu SIA „New Rosme” // <http://www.rosme.lv/lv/par-mums-c/>;
21. Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares apraksts 2009.-2011.gadam // http://www.lbas.lv/upload/stuff/201205/tekstils_2012.pdf;
22. Visu aktīvu aprīte <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/termini/visu-aktivu-aprite-35092.html>
23. SIA „New Rosme” neregistrētie informācijas avoti

PIELIKUMI

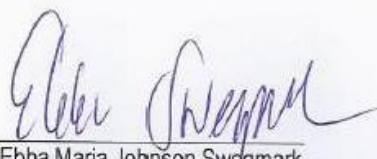
PELŅAS VAI ZAUDĒJUMU APRĒĶINS 2012./2013. Gadam, Ls

	Piezīme	2013 Ls	2012 Ls
Neto apgrozījums	3	6,594,947	5,853,441
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	4	(4,770,093)	(4,301,927)
Bruto peļņa		1,824,854	1,551,514
Pārdošanas izmaksas	5	(1,185,783)	(1,024,739)
Administrācijas izmaksas	6	(425,226)	(392,721)
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	7	57,149	38,166
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	8	(108,469)	(24,996)
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	9	4,905	248
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	10	(19,414)	(60,384)
Peļņa pirms nodokļiem		148,016	87,088
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	11	(50,242)	(19,102)
Atliktais ienākuma nodoklis	11	11,953	(14,328)
Pārējie nodokļi	11, 28	(7,111)	(6,576)
Pārskata gada peļņa		102,616	47,082

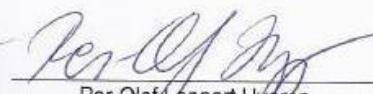
Pielikums no 10. līdz 25. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Edgars Štelmahers
Valdes loceklis

Ebba Maria Johnson Swegmark
Valdes locekle

Per-Olof Lennart Hygren
Valdes loceklis

Balances AKTĪVI 2012./2013. Gadam, Ls

	Piezīme	31.12.2013 Ls	31.12.2012 Ls
ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI			
Nemateriālie ieguldījumi			
Koncesijas, patenti, licences, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		10,314	2,459
KOPĀ		10,314	2,459
Pamatlīdzekļi			
Zemes gabali, ēkas un būves un ilglaicīgie stādījumi	13	45,744	45,413
Iekārtas un mašīnas	13	126,882	122,479
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	13	140,825	167,813
Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		9,269	9,108
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem		350	350
KOPĀ		323,070	345,163
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi			
Aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem	15, 30	127,599	2,656
Līdzdalība radniecīgā uzņēmuma kapitālā	14	105,421	-
Atlikā nodokļa aktīvs	11	26,920	14,967
KOPĀ		259,940	17,623
KOPĀ ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMI		593,324	365,245
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI			
Krājumi			
Izejvielas, pamatmateriāli un palīgmateriāli	16	590,267	473,718
Nepabeigtie ražojumi	17	304,735	132,822
Galvies ražojumi un preces pārdošanai	18	1,395,713	1,196,507
Avansa maksājumi par precēm		66,546	101,049
Prece ceļā		15,257	84,409
KOPĀ		2,372,518	1,988,505
Debitori			
Pircēju un pasūtītāju parādi	19	569,305	487,747
Aizdevumi radniecīgajiem uzņēmumiem	15,30	87,857	45,776
Radniecīgo uzņēmumu parādi	20,30	176,282	144,737
Citi debitori	21,28	27,440	132,427
Nākamo periodu izmaksas		18,661	24,980
Uzkrātie ieņēmumi no darījumiem		370	1,747
KOPĀ		879,915	837,414
Nauda			
		62,214	25,297
KOPĀ APGROZĀMIE LĪDZEKĻI		3,314,647	2,851,216
KOPĀ AKTĪVS		3,907,971	3,216,461

Balances PASĪVS 2012./2013. Gadam, Ls

	Piezīme	31.12.2013 Ls	31.12.2012 Ls
PAŠU KAPITĀLS			
Daju kapitāls	22	647,076	647,076
Rezerves			
likumā noteiktās rezerves	23	154,134	154,134
Nesadalītā peļņa			
iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa		1,501,140	1,454,058
pārskata gada peļņa		102,616	47,082
KOPĀ PAŠU KAPITĀLS		2,404,966	2,302,350
UZKRĀJUMI			
Citi uzkrājumi	24	18,467	25,175
KOPĀ UZKRĀJUMI		18,467	25,175
KREDITORI			
Ilgtermiņa kreditori			
Finanšu nomas saistības	26	5,391	9,213
KOPĀ		5,391	9,213
Īstermiņa kreditori			
Aizņēmumi no kredītiestādēm	25	638,007	208,720
Aizņēmumi no radniecīgajiem uzņēmumiem	30	104,411	71,808
Finanšu nomas saistības	26	3,822	3,644
No pircējiem saņemtie avansi		20,545	18,078
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem		377,421	338,678
Parādi radniecīgajam uzņēmumam	27,30	39,270	-
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	28	91,416	58,577
Pārējie kreditori un uzkrātās izmaksas	29	204,255	180,218
KOPĀ		1,479,147	879,723
KOPĀ KREDITORI		1,484,538	888,936
KOPĀ PASĪVS		3,907,971	3,216,461

Income statement, years 2013./2014., Eur

	Notes	2014 EUR	2013 EUR	2013 Ls
Net turnover	3	7 558 262	9 383 764	6 594 947
Cost of sales	4	(5 603 824)	(6 787 231)	(4 770 093)
Gross profit		1 954 438	2 596 533	1 824 854
Distribution costs	5	(1 781 285)	(1 687 217)	(1 185 783)
Administrative expense	6	(537 388)	(605 042)	(425 226)
Other operating income	7	11 060	81 316	57 149
Other operating expense	8	(308 530)	(154 337)	(108 469)
Interest receivable and similar income	9	10 340	6 979	4 905
Interest payable and similar expense	10	(54 170)	(27 624)	(19 414)
Profit/(loss) before tax		(705 535)	210 608	148 016
Corporate income tax	11	(3 964)	(71 488)	(50 242)
Deferred income tax	11	(23 125)	17 008	11 953
Other taxes	11,28	(10 825)	(10 118)	(7 111)
Profit for the reporting year		(743 449)	146 009	102 616

The accompanying notes on pages 10 to 27 form an integral part of these financial statements.

 Edgars Štelmahers

Board member

 Ebba Maria Johnson
Swegmark

Board member

 Per-Olof Lennart Hygren

Board member

Balance sheet ASSETS, 2013./2014. year, Eur

	Notes	31.12.2014 EUR	31.12.2013 EUR	31.12.2013 LVL
NON-CURRENT ASSETS				
Intangible assets				
Concessions, patents, licences and similar rights		5 180	14 675	10 314
TOTAL		5 180	14 675	10 314
Property, plant and equipment				
Land, buildings, constructions and perennial plants	13	59 961	65 088	45 744
Equipment and machinery	13	136 541	180 537	126 882
Other fixtures and fittings, tools and equipment	13	154 254	200 376	140 825
Leasehold improvements		6 737	13 189	9 269
Prepayments for property, plant and equipment			498	350
TOTAL		357 493	459 687	323 070
Non-current financial assets				
Loans to related companies	15, 30	82 131	181 557	127 599
Investments in affiliated companies	14	111 283	150 000	105 421
Deferred tax asset	11	15 178	38 303	26 920
TOTAL		208 592	369 861	259 940
TOTAL NON-CURRENT ASSETS		571 265	844 224	593 324
CURRENT ASSETS				
Inventories				
Raw materials	16	579 598	839 874	590 267
Work in progress	17	159 922	433 599	304 735
Finished goods and goods for resale	18	3 325 878	1 985 921	1 395 713
Prepayments for goods		33 512	94 686	66 546
Goods in transit		-	21 709	15 257
TOTAL		4 098 910	3 375 789	2 372 518
Receivables				
Trade receivables	19	718 163	810 048	569 305
Loans to affiliated companies	15,30	115 583	125 009	87 857
Receivables from affiliated companies	20,30	358 039	250 827	176 282
Other receivables	21,28	108 223	39 044	27 440
Prepaid expense		26 564	26 552	18 661
Accrued income		-	526	370
TOTAL		1 326 572	1 252 006	879 915
Cash		23 938	88 523	62 214
TOTAL CURRENT ASSETS		5 449 420	4 716 318	3 314 647
TOTAL ASSETS		6 020 685	5 560 542	3 907 971

Edgars Štelmahers

Board member

Ebba Maria Johnson
Swegmark

Board member

Per-Olof Lennart Hygren

Board member

Balance sheet, EQUITY AND LIABILITIES 2013./2014. year, Eur

	Notes	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2013
EQUITY		EUR	EUR	Ls
Share capital	22	920 706	920 706	647 076
Reserves:				
statutory reserves	23	219 313	219 313	154 134
Retained earnings/(accumulated deficit)				
brought forward		2 281 939	2 135 930	1 501 140
for the period		-743 449	146 009	102 616
TOTAL EQUITY		2 678 509	3 421 958	2 404 966
PROVISIONS FOR LIABILITIES AND CHARGES				
Other provisions	24	19 001	26 276	18 467
TOTAL PROVISIONS FOR LIABILITIES AND CHARGES		19 001	26 276	18 467
LIABILITIES				
Non-current liabilities				
Finance lease liabilities	26	18 951	7 671	5 391
TOTAL		18 951	7 671	5 391
Current liabilities				
Loans from credit institutions	25	1 892 288	907 802	638 007
Loans from affiliated companies	30	147 151	148 563	104 441
Finance lease liabilities	26	11 576	5 438	3 822
Prepayments received from customers		36 975	29 233	20 545
Trade payables		540 304	537 022	377 421
Payables to affiliated companies	27,30	242 302	55 876	39 270
Taxes and and statutory social insurance contributions	28	235 943	130 073	91 416
Other current liabilities and accrued expense	29	197 686	290 629	204 255
TOTAL		3 304 225	2 104 637	1 479 147
TOTAL LIABILITIES		3 323 176	2 112 307	1 484 538
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		6 020 685	5 560 542	3 907 971

Edgars Štelmahers

Board member

Ebba Maria Johnson
Swegmark

Board member

Per-Olof Lennart Hygren

Board member

Cash flow statement 2013./2014. year, Eur

	2014 EUR	2013 EUR	2013 LVL
Cash flows to/ from operating activities			
Profit before taxes	(705 535)	210 608	148 016
Adjustments for:			
Depreciation and amortisation	191 584	211 614	148 723
Interest expense	37 842	21 891	15 385
Increase in provisions and allowances and accrued liabilities	636 099	198 431	139 458
Real estate tax paid	(10 825)	(10 118)	(7 111)
Operating profit before working capital changes	149 165	632 425	444 471
(Increase)/decrease in inventories	(925 509)	(573 184)	(402 836)
(Increase)/decrease in receivables	(366 423)	(126 330)	(88 785)
Increase/(decrease) in payables	338 714	137 397	96 563
Cash generated from operations	(804 053)	70 308	49 413
Corporate income tax paid	(102 707)	-	-
Interest paid	(48 182)	(27 624)	(19 414)
Net cash flows from operating activities	(954 942)	42 685	29 999
Cash flows to/ from investing activities			
(Acquisition) of property, plant and equipment	(79 894)	(191 356)	(134 486)
Loan issued to affiliated company	(12 486)	(310 681)	(218 348)
Investments in subsidiaries	(2 828)	(150 001)	(105 421)
Interest received	10 340	5 733	4 029
Other loans	320	-	-
Net cash flows to investing activities	(84 548)	(646 305)	(454 226)
Cash flows to/ from financing activities			
Borrowings from / (repayment to) credit institution	984 486	610 820	429 287
Borrowings from affiliated companies	(9 581)	50 512	35 500
Payment of finance lease liabilities	-	(5 184)	(3 643)
Net cash flows (to)/ from financing activities	974 905	656 149	461 144
Net change in cash	(64 585)	52 528	36 917
Cash at the beginning of the reporting year	88 523	35 994	25 297
Cash at the end of the reporting year	23 938	88 523	62 214

Statement of changes in equity 2012./2013./2014. years, EUR

	Share capital	Share capital	Statutory	Statutory	Retained	Retained	Total	Total
	EUR	Ls	reserves	reserves	earnings	earnings	EUR	Ls
	EUR	Ls	EUR	Ls	EUR	Ls	EUR	Ls
Balance as at 31 December 2012	920 706	647 076	219 313	154 134	2 135 930	1 501 140	3 275 949	2 302 350
Profit for the reporting year	-	-	-	-	146 009	102 616	146 009	102 616
Balance as at 31 December 2013	920 706	647 076	219 313	154 134	2 281 939	1 603 756	3 421 958	2 404 966
Profit for the reporting year	-	-	-	-	(743 449)		(743 227)	-
Balance as at 31 December 2014	920 706		219 313		1 538 712		2 678 509	

Diplomdarbs „SIA „New Rosme” finanšu rādītāju analīze un novērtēšana” izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ Kristīne Lapa

Rekomendēju / nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: As. prof. *Ruta Šneidere* _____

Recenzents: lektore *Ieva Aizsila*

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā _____ (datums)

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe: *Alla Ščukina* _____
(paraksts)

Darbs aizstāvēts valsts pārbaudījuma komisijas sēdē:

(datums, protokola Nr., vērtējums)

Komisijas sekretāre: _____
(paraksts)